

Awaza Serpêhatîyan I

Evîn Çîçek

Weşanên Pêrî

AWAZA SERPÊHATÎYAN -I-

Evîn ÇIÇEK

Weşanên Pêrî

Çapa yekem:
Stenbol - Çiriya Paşîn 2004

Edîtor:
Ehmed ONAL

Dizayna Bergê:
Onur Ozturk
Çapxane:
Kayhan Matbaası

ISBN 975 - 8245 - 93 - 7

Weşanên Pêrî

Osmanağa Mah.
Söğütlü Çeşme Cad.
Pavlonya Sok.
Nuhoğlu Apt. No: 10 / 19
Kadıköy / İSTANBUL
Tel-Fax: (0.216) 347 26 44
Email: perikitap@nefel.com

Naverok

Çûçika zer	5
Şirnex.....	9
Koçerê.....	12
Sal 1915.....	51
Tirsonex.....	54
Ez dayik im.....	58
Ew pêxwasekî Amedê bû.....	59
Îro heştê adarê ye.....	64
Nikarim derdê tenêbûnê bikişîn im,.....	73
Bifikire ji raman netirs e	77
Berjewendixaz	81
Tama jina malê tirş e.....	83
Bê arî û malbat e.....	89
Penaberî,.....	91
Rêhevalo	96
Cazûtîya wer hezar carî qebûl e.....	99
Ez jina welatê janê me.....	106
Çilûneh kevok bûn	108

Xwendevanên dilsoz!

Ev pirtûka Evîn Çiçek Xanimê, weki rêz bi avayekî “*Awaza Serpêhatîyan-I, -II- û -III-*” hatiye nivîsîn û amadekirin e. Em bi çapkirin û weşandin a wan serbilind in.

Naveroka her sê pirtûkan jî ji kul, keser û evînîya welat hatîye hunandin. Zext û zilma dagirkeran û derbederîya penaberîyê, ceger û dil perîfîya parçebûna ji malbatê bigre heya welat, belko gelên cihanê û zikreşîya xwînxwarên mezîn devletan, bi dilê jinek, dayîkek û welatevînekî kurd bi penivîsa zêrîn hatîye şermezarkirin..

Ji têngîhiştina cahiltîyê, xesûdîya nav xwe, heyanî fend, fel û fitneya xêrnexwazan û desthilatdari û xedarîya mêrên hovî jî daye ber rû û rûçiken wan.. Ji mîskînfîya kevnepereştîyê ku xwe gihandîye nav ciwaka me bigre, heyan polatîya şervanên kû canfidane dane ber hev. Ji neqîşbûyî û erdnîgarîya welatê şêrin, heyan ev potina reşa kû li ser sînga me ye, bi berfirehî rewşa me bi pîralîtî dîtîye, wêneyê me kurdan bi şêweyek helbestî derêxistîye ser kaxezê û nakokîye me yê civatkî anîye danîye ber çavên me. Da ku bila xwendevanên hêja van pirtûkan bixwînin û xwe tê de bibînin!

Bila destê te sax, çavên te ronî, jiyana te dirêj, malbat û civata te bi bawer, bextewar û xwedî dewlet be. Her çi gor dile te û kurdewarî her para te be. Dostên te dilgeş û dilşad, dujmine te kor be. Ji bana wan xebat û keda te mala te bi hezaran carî ava be. Civata me/te li ser axa xwe, her bi aqil, serfiraz, serkeftî û bi ken, kêf, aşî û şadî be!

Wêşanên Pêri

Çûçika Zer

Çûçika zer, tu dixwînî dixwînî
Qey cîh tunebû?
Hatî ser tayê ser serê min disekinî
Ez dibêm, te jî fêm kir
Tu xerîbî û bêkesîya min dibînî
Hêlîna te
Bê malîya min
Azadîye te
Girtîbûna min
Şahîya te
Xemgîrîya min
Dor tijîbûna te
Tenêbûna min
Bêminetîya te
Alîkarî hêvîkirina min
Xwedibûna çêlikên te yên azad
Bêxwarin mana berxên min
Çûçika zer tu çi xweş difirî û dixwînî
Bila dinê de koçberî nemîne
Bêmal û bêwarîya min dile min disojê
Bexê ber dilê min dengê te bihîst
Alîkî ve serê xwe hedî hedî zivirand ezmanan
Hêla din ve pancikên xwe yên şilbûyî dadiweşînî
Here here kêfxweşîya te bala wî jî dikişîne
Dibê; “daye xwezî ez jî wekî wan çûçikan azad bûma
Min ê welat gund bi gund tevdana”
Guhdarîya te dike
Azadî û xwe bawerîya te dilê wê heland
Bê minnetîya te ew qarand
Nikare çavên xwe li te bigirê, ji jor ve serdike

Ser kevirên pan re bazdide û bang dike
 “Hey azadî tu li kû mayî?
 Mirovên me belavbûne, kes di ser me ve jî nayên
 Teyrino hun hev re difirin, bilind dibin
 Teyrên ku li kevîya daran mane
 Perên wan wekî yên me birîndar in
 Tenê ne, ranabin, nafirin
 Le belê navbera me de ferq hene
 Ew xwedî serxwebûnê ne, azad in”
 Çûçika zer, ser pirsên berxê ber dilê min
 Serê min diçerixê, diêşê
 Belê, belê pirsên pîr giran ji min dipirsî
 “Dayê qey çûçikên me jî ewqas xweş dixwînin
 Çi wextê ez dikanim wan bibînim?”
 Çûçika zer, te ez birim bîranînên min
 Te anî ber çavên min
 Qîrîniya zarokan, birîndarî û xwîn
 Çûçika azad
 Rengên rojê te re bûne nav
 Çûçikên welatê min
 Mane nav bên û mija dermanên kîmyevî de
 Bê hîv û bê tav
 Ez bêrîya gundê xwe dikim
 Loma tîm dora vê newalê ku
 Av û hemêzkirina keviran
 Beybûn, gulên sor û paşilvekirina axê bibînim
 Têra xwe sêr bikim
 Bi dengêkî birîndarî
 Dibem bes e ey bindestî, koçberî
 Heta çî demê ez ê derveyî welat bimînim?
 Stû xwarîya berxên xwe her roj dibînim
 Çê jikên te hêlîna te de ji xwe bawer

Te bi Gor kêfa xwe wan re amadekirîye çeper
Nav tîrên ewlekarîyê de dijîn
Kêfxweşî mafê we ye, bi hestên azadîyê bijîn
Çêlikên te bi xwendina te perwerde dibin
Ne bi dengên bîyanî
Çûçikên welatê min
Wan bi bîna neftê difetisînin
Ajalan jî dixeniqînin
Çêlik nikarin wekî dayîkên xwe deng derxînin
Bin barên tirsê de perwerde dibin
Lê zarokên welatê min
Zimanê zikmakî ji wan re qedexe ye
Ew bi hezeran, rûyê dibistanan nabînin
Tu gor xwestina xwe çêlikên xwe dikî xwedî bang û nav
Lê zarokên me
Mane bê dê û bê bav
Sêwîtî ji wan re bûye nav
Bexên ber dilê min guhdarîya te dikin û dimeşîn
Tu ku pirsî çûçikên welatê min dikî
Ya rastî, helînên wan bi bomban dihelişin
Çûçika zer çend, çend hemwelatîyê te
Sedemên koçberîya me fêm dikin
Dibên kurmanc tên wira ku zikên xwe yên birçîtêrbikin
Hesabên parîyek nan dikin
Lê rastî
Kurmanc ji ber zilmê bar dikin
Qey naxwazin ser axa xwe yê zêrîn karkin
Dagirker rêya koçberîye vedikin
Wan li kelekên mirinê siwar dikin
Du wan re dikenin
Pêşgîrên xwetirxwezîyê badikin
Dilên wan ji welatên wan dûr dikin

Xweng û biran ji hevûdu sar dikin
Erê erê çûçika zer, te got min guhdarî kir
Te birîna kezeba min har kir
Bîyanîtiyê bedena min de derdê bê derman avakir
Bexê ber dilê min hêviya jîyanê wenda kir
Qey çi kemasîya me hebû?
Me li ber xwînxwarên bar kir
Koçberîyê hestên xizmîyê sar kir
Xal û xwarzî ji hevûdu dûr kir
Bû aş kesayetîyan, kesayetî xirabekir
Me nikarîya ku evîniyê bixwe re bigerîne
Gelekan hest, heskirin wenda kir
Bîyanîtiyê tayên mirovbûnê birî
Madên kurmancan xirabî kir

Şirnex

Şirnex!

Bajarekî biçûk

Bajar rûniştîye ser kendalekî

Pişt a xwe daye daristanan

Gundan dora bajêr dixemilandin

Îro li dorê gund û gundî jî neman

Paş sêrî de çîyayê sêvê

Li hêla xwarê û çepê dewlemendîya neftê

Bin lingan de deşta cizîrê

Destê çepê Qilab û çîyayê Cudî

Hember ve Gabar û gundên bê xwedî

Rojek havînê ye

Dibên; "Hawar... Hawar Şirnex dişewite"

Şewat ket dile min

Barê tefandinê tê ser milê min

Min xebera reş girt - ٧.

Kerba xwîn di pozê min re avêt

Girîyê min tê

Bîna min teng dibe

Bê dengî nabe

Daristan tîn şewitandin

Şivan tîn xeniqandin

Derdikevim rê

Leşkeran çend caran nasname ji min xwestin

Li Dihê diborim

Dûr ve kelemên şewitî dibînim

Ji kerban gêj dibim

Nikarim ser pîya bimînim

Mij! Mija gewr û spî

Ewrên mijê cîh girtine li ser bajêr
 Ji bajêrîyan dipirsim
 We agir tefand?
 Dibêjin; “ dijmin nahêle, nexêr”
 Mij û bîna kizirî tevlihev
 Rewşek pir giran
 Zarokan li xwekirine kincên pînekirî, kevn
 Mane bê nan
 Ditirsin, ketine ber singê hev
 Girîyê min tê
 Histêran dibarîn im
 Ro bû şev
 Min re heram bûye xew
 Nikarim serê xwe daynim ser balîfê
 Naxwazim goristanên daristanan bibînim
 Bi min pir giran tê
 Wekî lawikê minê heşt mehî bişewitîn in
 Her darekî wekî meyîtekî dibîn im
 Roja havînê
 Ji mijê tav nayê dîtînê
 Şirnexî dibêjin; “Tirkan daristan nehiştin!”
 Mazî, gûz, hermî, sêv, bitim, gîjok hev re dişewitin
 Çêlikên hêlînan de, xezalên şîr, kergûşên bin erdê de
 Dagirkeran nabînin, nasnakin
 Daristan ji wan re bihuşt in, dayîk in
 Dayîk nikarin delalên ber dilên xwe xilas bikin
 Tenê dinalin, difirin, dibezin
 Nayên ziman, dikalin
 Nikarin bang kin
 Alîkarîyê bixwazin
 Merî ji zimanên wan fêm nakin
 Dagirker hember rewşa wan govendê digirin

Dikenin, şerm nakin
Ez dayîk im delalê min li ber singê min
Dijmin agir berda berxê ber dilê min
Sewal jî delalên dayîkên xwe ne
Nav pêtên agir de mane
Çîya, daristan û sewalan qet hevûdu bernadin
ÇavSORAN bi pêtên agirê neftê
Wan ji hev dûr digirin
Çavkanîya jîyana paqij kûr dikin, dibirin
Daristan çîyayê şîmexê dixemlînin
Guliyên bişengan li erdê dixînin
Dagirker dijminê delalîye ne
Neyarên dewlemêndîyê ne
Daristan welat dixemilînin
Cengaweran diparêzin
Wan re bûne war û hêlîn
Dagirker hember dostbûn û parezwanîya wan gelek aciz in
Li heremê zayîn, zêdebûn qedexe ye
Jîyandar tên kuştin
Şîmexî nikarin mafê daristanan bipirsin
Ser erdê bişewitîjî
Bin erdê de rihên daran dizên
Gîyanên nû derdikevin
Roja ku çipilan fêkî dan
Em ê govendê bigirin û bi dijmin bikenin

Koçerê!

Koçer şivanê berxan bû
Dotvana mîyan bû
Koçer bêrîvan bû
Xew nedizanî bi tarîya ezman re radibû
Di nav gîyayên rengîn de mezin bûbû
Koçerên Diderî li heremê bi nav û deng bûn
Dewlemêndîya herî mezin
Xwedî hesiyet bûn
Zivistanan li Fındiqê, li Mişarê, li Hezexê rûniştvan
Parastvanê kozan
Ji biharê heta payîzê
Li Şaxê, li Westan, li Xîzan û Miksê
Xwedî waran bûn
Rûniştin, jîyana bicîhbûyî nedizanîn
Ew koçer bûn
Koçerên Didêrî, Mamedî, Garisî cîranê hev
Ku pîvok û belguzar derdiketin
Koçer ji rêketinê re amade dibûn
Koçerê, zivistan li malên koçeran
Li deşta Sê'êrtê diborand
Pezê xwe re diaxifî
Alif belav dikir
Gom paqij dikir
Maf belavan bû
Kozan wana herî mezin li ser rîya newala Qeseban cîh girtibû
Rîya Kezerê, rîya Helenzê, newala Canikan
Zinarên Bilorîsê, newala Hetran, Kendên Botan
Ew ji wê re bûbûn cîyê gurz kirina nergiz û kerengan
Berfek belek bû ew, di mal de nedima
Koma qîzan çê dibû

Her roj hêlek bajêr, bo gîya berhevkerinê vedibû
Kendalê Eynbaran cîyê govendê
Şilî û herî ji wan re ne xem
Kirêjî ji wan re ne dût
Wek heval bûn
Koçerê westandin nedizanîya
Li pêşîya komê bi lez û bez bû
Pîvok dihûnan, datanîn ser serê xwe
Bi xwestekê mezin şa dibû
Ku zozan hatin qedexê kirin
Di bin germa bajêr de bedena wê giran dibû
Germa havînê û mayina bajêr
Koçer hîn nebibû
Bi hêrs rûdinişt, radibû
Zozanên Şaxê, xewnên wê dixemilandin
Ku zozan hatin qedexekirin
Germê kerîyên wan jî, nexweş kirin
Koçeran pez firotin
Koz û kon jî wêran kirin
Feqîrîyê re dest li ba kirin
Mabûn bi hesreta penîrê sîrik û nivîşkê
Dagirkeran bi zanabûn aborîya koçeran ser û bin kirin
Koçerên bê sînor teslîmî birçîbûnê kirin
Digotin yên ku sîxurîya me nekin
Bila ji birçîyan bimirin
Herdem dagirker ji xwe re li alîkaran digerin
Nikarin bêparazvan nav bajêr de bigerin
Di her malêk koçeran de sî, çil kes hebûn
Di roje de bi pênce nanî têr nedibûn
Ew xebatkarbûn
Xwendin û nivîsandin nizanibûn
Gor xwînxwaran ew bê kes bûn

Salên borî teyrên azadîyê xwe gîhandibûn zozanan
 Kon lê vedabûn
 Koçer hedî hedî bi çanda netewî ve germ bûn
 Şaşikên serên wan bi pirsên giran lerizî bûn
 Siûda herî mezin
 Koçeran ew teyrên serê zinaran dîtibûn
 Li wan û xwestekên wan bîyanî nebûn
 Koçeran dixwestin derkevin zozanan
 Bigêhêjin mêvanan
 Xwînmijan hesinên qedexekirinê danîbûn ser rêyên wan
 Bi bîryara dagirkeran
 Xeyalên koçerê li deşta Sê'êrtê man
 Koçer geh dimeşîya û geh difikirîya
 Di bin wê germa zuha de gavên sist diavetin
 Wê femkir ku
 Ew û keça dagirkerekî, ne wekî hevin
 Dadgehan de ne yek in
 Mafên mirovan bo hinan belav dibin
 Ew hin jî qîz û jinên dagirkeran in
 Her ku çavsoran di bin emrê serleşker û polîsan de
 Erîşê ser gom û malañ dikirin
 Çek û darên li bedenên xizmên wê diketin
 Birîn lê vedikirin
 Zilmê deng dida
 Lemên jinan, kemaxê zarokan reş dibûn
 Tilîyên birîndar bi rojan venedibûn
 Hember rewşa rojane
 Tişt û hestên pîr xwezayî di bedena wê de zîldan
 Kulîlkên bi rengîn vedibûn
 Li xwedîyê çekan û daran kift kir
 Kiftek pîr xwezayî bû
 Koçeran heta êrîşan, qedexetî nizanibûn

Xweza, diza û dida
 Wan kom dikir, didan hevûdu û dixwarin
 Qedexê li wan giran dihat, rewşê ranedikirin
 Xewn jî nebûna, agirê evîna zozanan sar nedibûn
 Bihar diborîyan
 Bê heliz, bê berf mabûn
 Di ser de, ew êrîşên li ser malan
 Belavkirina zad û tiştan
 Perçekirina nivîn û mînderan
 Bedenên jar di bin erîşên çav birçîyan de diman
 Erîşvan tenê bi hin xwestekan nediman
 Xeberên xirab û lêvên lerizî bi hev re hewl didan
 Di nav malan de tirs û dijûn belavdibûn
 Zarok di bin tirsê de mabûn
 Bejn nediavêtin û mezin nedibûn
 Hesyeta Koçerê, hesyeta malbatê diket bin lingan
 Hawar û qîrînî ji malên wan dûr nediman
 Tirs ku neçîrvanên serîyan belav dikirin
 Di gîyana mirovan de cîh vedigirtin
 Mamê Koçerê bi darê zorê ji malê derxistin
 Heşt zarok û hevala wî jê dûr xistin
 Apê nekanîya bi paş ve vegere
 Xatir jî nexwestibû
 Xwîna firmikên mamê
 Dest avitina qîz û jinan
 Qîrînîya zarokan
 Hawar
 Potînên ku di nav herîye de, li ser piştên mêran gerîyan
 Alîkarî xwestina qîzan
 Wêneyek herî xirab
 Nedikanîya ji bîr bike
 Hestên neyartîye pê re çebibûn

Êrîşvanan digotin; “Dadgeh jî, parêzvan jî, em in
 Behsa vekhevîyê mekin, belav bin”
 Zarokan qîrînên dînbûyî û kezab qelişandinê bilind dikirin
 Bedenên alîkarxwaz xwe nedirgitin
 Di xwe de gû, mîz
 Bi destên herî û rêx
 Dayikên xwe hemêz dikirin
 Her ku kêr li balîf, berikan diketin
 Jin bi janek kûr li şunên xwe badiketin
 Dilopên xwînê li dîwarên goristanê diketin
 Koçerê navê neyartîyê bihîsti bû
 Eşîran, malbatan dijminîya hevûdu dikirin
 Tol ji hevudu digirtin
 Hember hevûdu ala teslim bûyînê ranedikirin
 Kurd li hevûdu nediboriyan, ji hev re egît bûn
 Wê fêmkir ku neyartîya kurdan û bîyanîyan ne yek e
 Merî nikare bi rehetî guhertinê nav civata me de çêke
 Zexmîya tirsê nav malbatan de xwedî cîh
 Giranîya tirsê qet belav nedibû
 Loma tenduristî ji xirab bûnê re amade bûn
 Zarokên di zikan de dimirin
 Mêr kûd dibûn
 Mirovan ji hevûdu guman dikirin
 Ewrên gumanê di nav koçeran de belav dibûn
 Hinan gilîyê xizm û cîranên xwe kirin
 Sîxûran hesyet nehesibandin
 Koçerê dîtbar bû
 Simbêlên cîranên wê, bi tilîyên xwînî,
 ta bi ta hatibûn kişandin
 Şaşikên serê mirovên wê avêtibûn
 Nav zibil de werdabûn
 Mamên wê bi lêdanê birîndar ketibûn

Mirovên wê di dest dijmin de, dîl bûn
 Li zozanan komê mirov bi hev re kuştibûn
 Zarokên ber singên dayikan bûbûn wek goga ber lîngan
 Wê terora terorîstan dîti bû
 Ew şahadek bê deng bû
 Wê lîzandîna ji tîrsê
 Wê nalînên êşê
 Wê tenêbûna kurmancan
 Wê madên êrîşkeran
 Wê lêgerîna sîxûran
 Wê bertîlên peydakirîna çaşan
 Wê tîrsa xwedîyên zîlmê dîti bû
 Ew guvahik bê çalekî, bê deng û xwedî tîrs bû
 Dem buhorîn
 Hedî hedî li şûna xwe rabû
 Got; “ bes e, bes e
 Heta kîjan demê ez ê bibim şahid
 Ez vê rewşê
 Ez dagirkerîya xwedê qebûl nakim
 Ez ê ji vir şûnve bi dengê bilind bang kim
 Bes e, êdî şerm bikin
 Zilimkar bi xuyan mêr in
 Ji der ve xuyakirinê ve wekî me ne
 Xwedîyê çalekîyên hovî ne
 Nîzam ji ku derê hatinê?
 Ez ê heta kîjan rojê bi tîrs û hêrsê bilerzim?
 Hezkerin û nefret zîke min de şer dikin
 Êrîşên hovane ji min re pîrsan zêde dikin”
 Koçer hedî hedî ji xewa olî hişyar dibû
 Bersîva; “ leşkerên roma reş “ dîtîbû
 Dijîya, didît, guvah bû
 Hêrs wê re amade dibû

Hestên wê yê kedî kirî ji bin ve xirab dibûn
Newala Qesaban nêzîkê goma wan bû
Çîrokên mirîyan di nav bajêr de belav bûbûn
Giran, giran heyranîya wê bi wan re çêdibû
Ew di çavên xwe de bilind dikirin
Dil û çavên wê, wan êrîşên hovane qeyd dikirin
Bawerîya wê bi mêvanên newala Qesaban hatibû
Hember bûyeran matmayî mabû
Bin barê rastîyan kûr kûr dilerizîya
Ne got; “ min çi jê ye”
Bê hal nema
Xwirtbûnê, bê tirsîyê, fedekarîyê
Wekî dilopên şilîya adarê bedena wê hemêz kiribûn
Xwendin û nivîsandin nedizaniya
Ew pispora gîyayan bû
Wê sosin, pung, zibil û şîr bîn dikir
Gor edetên koçeran gulîyên serê xwe
bi cemedanîyê xevdikir

Hatibû dinê şunve
Heskirin wê re rêheval bû
Nefretê bi êrîşên xirab dilê wê de bejn dabû
Loma temaşevanek bi hêrs bû
Tava Mezrabetan pêt bi pêt bajar dimalist
Rîyên li neftê av berdidan
Dora êvaran sîya daran dibûn mîna cinawiran
Dixwestin bînin, bidin û bistinin
Çêlikên hêlînan ji bê avîye dimirin
Li çîyayên Botan dûman
Nûçeyên girtin û mirinê belav dibûn
Her havînê kesên li deşta Sê'êrtê,
germa çil û pancan dijmêrin
Dîwarên bêton germîyê vedigerînin, dibiriqînin

Segên birçî keşîlên xwe diherikînin
 Nav qirşan de tiştên genî bûyî dikolin
 Gor xwe xwarinê dibînin
 Çûçik dev vekirine
 Bê hal in, dayîk dihêjînin
 Lêvên zarokan bê av mane
 Wekî herûga sor diqelişîne
 Çîrên zerdalîyê ne
 Serîyên rût , perçemên ser enîyê
 Bê kumik bin tîrêjên tavê de ne
 Ava Botan xwe dike bûkeke pir narîn û giran
 Germ e, masî di nav de bê hal
 Ava Kezerê kêlekên bajêr dimalisîyan
 Kolanan qirşûqal û zibil bîn didan
 Siwar û peya herdem komên rixê li dora rê dibînin
 Mangeyên bajarîyan bê xwedî ne,
    çawan li sergoyan digerînin
 Golikên xwe bi şîrên vîrisû dimêjînin
 Nexwaşî belav dikirin
 Nişteciyên bajêr rastî ferq nedikirin
 Gîyayên deşt û kolanan rengê zêrîn girtine
 Bi hevûdu ve zeliqîne
 Tava sibê çawan dibiriqîne
 Toza nav bajêr bi heft rengan dixemlîne
 Li çawan hêstirên şor tîne
 Bin tava nîvro de kes nikare li der ve bimîne
 Jina elimî ser bedena xwe de sîwanê digerîne
 Gor perverdekirina xwe çareserîyê dibîne
 Hemû candar westîyan e
 Tenê elîkopter deng didin
 Bilind û nizm dibin
 Balafir di firanîya kûrbûnê de ne

Koçerê merî, sewal û xweza heskirin
 Bi gotinên mezinan pîvanên rêz, dostbûn, bawerî hînkirin
 Di encama êrîşên ser kozan û ser malan
 Wê wêneyên hovî dîtibûn
 Femkirinên, armancên êrîşkeran ferq kiribûn
 Ew xwedî hêz bûn
 Ew xwedî çek bûn
 Ew xwedî tirs bûn
 Bi zexmîya tirsê devxwûnîyên, talanvanên bajêr bûn
 Mîna girtîyan nav makaran de mabûn
 Bilindîya, zexmîya êrîşan
 Tirsên wan nîşan didan
 Encama xewnên xwirab de nav xûdana zeliqî de diman
 Çekên camêran bin balîvên wan de
 Bi têyrokên tirsê radiketin û radibûn
 Ew bîyanî û xwedî yên hêsbên xwirabî bûn
 Koçer xwedîyê delalîyek kûvî û tazî
 Alê din ve gor zanîna xwe çavdêrvanbûn
 Dermanê dest û rûyan ji wê gelek dûr bûn
 Delalîya wê bala bajarîyan dikişand
 Li ser xwe bû
 Jîrbûna ku jîyana koçerîyê wê re dabû
 Bi rastî û baqilîyê hatibû neqîş kirin
 Nav rîşîyên cemedanîyê de xezala xemilî
 Bi tezebûna azebîtîyê mabû
 Koçerê biryara xwe da
 Got; “ ez ê bê maskê bijîm
 Mîna teyra zozanan bê sînor bimînîm
 Nav dest û lingên cilxwînîyan de namînîm
 Ew bo dest avetinê bedena min a sax nabînin
 Bila bi hêvîya hêvîyan bîmînîm”
 Kom û kuflet, hemû bi hev re

ji xwedîyê maskeyan ditirsîyan

Xwîn bûbû mêvanê çavên wan

Tasên bi ava sor tijîkirî

Di bin maskeyan de dibiriqîyan

Koçerê hedî hedî armanca xwe bi xwirtbûna xwe çînik kir

xwestekên xwe ji hevalên xwe re vekir

Bin êrîşên ber rû yan de mabû

Gef lê xwaribûn

Dizanîya ew ê zêdetir bima di nav dest û lepên çav hinaran de

Axayê eşîrê jî mabû bin çanda xeriban de

Bîyanîtî bo jîyana koçeran dawet dikir

Digot; “Şûna kiftanan bila jin paçên reş li xwe bikin

Cîyê cemedanîyê belek de, reşîya tarîser pore sîm de kin”

Bajêr de mêr hînbûbûn li qehwê rûniştinê

Dûmana ciqarê bilind dikirin

Heta nîvro serên xwe ji balîfan ranêdikirin

Bedenên kurt û dirêj bi pênrê sîrik têr dikirin

Gelek şerm bû!

Loma germa havînê de pêşîra kincên xwe venedikirin

Bi şepqeyên şeş koşe ruyên qehweyî hûnik dikirin

Xwe nav cakêtên rengîn de ba dikirin

Jinan karên nav malan dikirin

Tûrên wan li paş stû, bi lezî dimeşîyan

Heta ku tav bilind nebibû

Dixwestin karê xwe xilasbikin

Li sukê ji afrirandinên pêz difirotin

Ji alê din ve kêmasîyên malê digirtin

Bi tilîyên qelîşî pere dihêjmartin

Ku firotina mast û şîr xilas dibû, bi rê diketin

Vê carê hêla malê ve dibezîyan

Jinên koçer bûbûn firoşvan

Bi biryara axayê eşîrê

Kolanên Sê'êrtê hedî hedî jinan re hatin qedexekirin
 Ser kolanan mêrên bê kar morîyên tizbîyan dihêjmartin
 Jinên xwedî kiftan bi çarşefa reş man
 Gervanên zozanan
 Nav odayên bêton de diman
 Weki girtî bûn
 Rûniştin ji wan re bîyanîbû, hîn nebibûn
 Ew jin ku di tarîya sibê de radibûn
 Bêrîvanîya xwe dikirin
 Heta konan barê xwe pişt dikirin
 Ku dereng bimana lêdan dixwarin
 Êrîşên mêran ji wan re bîyanî nedihatîn
 Elimî bûn
 Axayê eşîrê digot koçerî xilas bû
 Jinan re jîyana jinên ereb mînak bû
 Perde li ser rûyê bajarîyan ranedibû
 Keça koçer re çanda ereban bîyanî bû
 Morala wê xirab dibû
 Axayê eşîrê di mal de palda
 Emrê rêvebirina jinan bi xwestekê mezin da
 Gor ereban jinên koçer gelek azad bûn
 Ne xwedîyê ber rûyan bûn
 Emrê ber rûyan axayê Didêran da bû
 Gotin dimeşîya, ranêdibû
 Çima, li kê, jinan delalîyên çav û birûyan
 Lemên ku wekî sêvan dibiriqîyan
 Wan dê li kû xew bikirina
 Çima bûbûna xewkervan?
 Wê rind fêm dikir
 Di mayîna nav bajêr de xwedîyên maskeyên reş
 Çanda ber rûyan
 Malên wan dagir dikin

Êrîşê ser pisporan kirin
 Gef û sondên tol girtinê dibarandin
 Xwelî li serê mêran
 Bî alîkarîya, heval bendîya jinan nekirin
 Polîsan darên giran li piştê jinan diweşandin
 Wan re digotin; “vegerin malên xwe”
 Meş û serhildan ji çîyê ve
 Karê derve barê me ye”
 Jin nîvê rê de vegerandin
 Bê tirs serketin
 Ji tirsê giran polîsan bi hela malan ve gav nedavêtin
 Jinan ji tirkan re leşkerî nekiribûn ku ji cemseyê wan bitirsîyan
 Dayîkan digotin; “qîz û lavên me
 Xweng û birayên me birîndar in, mirinê em nizanin”
 Dora nexweşxanê girtine
 Yên ku nêzik bûn jî vegerandin
 Êrîş ser bên kirinê,
 Mêr û jinê govend girtî ji jor ve avêtine
 Ew li erdê ketine
 Niha wekî sêvên pelixî ne
 Kî mir, kî ma ku dinale?
 Serên qelişî, ranên şikestî
 Çengên xwîn berdayî, qey derman dikin?
 Cîyên janê zêdetir vedikin, xweş nakin
 Sê’êrtî bi rojî bûn
 Dema fîtarê
 Mexreba êvarê
 Bo êrîşa ser welatparêzan firsêdek mezin bû
 Tarîya gewr hedî hedî dihat
 Hovvîtî li ser pîya bû
 Hêlekî ve cop radîbûn, dûr û nêzik dibûn
 Hêla dinê ve bi qilêşan nîşan li me girtibûn

Em sed kes nav du odeyan de mabûn
 Derî li ser me koçkirî
 Lawê minê sê mehî li erdê bê xwedî mabû
 Koçera Siloqîyan dîtibû û naskiri bû
 Ji ser minderê rakiribû
 Wê ku xwedîtî nekiriba, di nav lingan de pelixî bû
 Hember vê êrîşê
 Koçera bina şelê cara yekemîn
 Hember derketin ceribandibû
 Bi jîrbûna xwe, bi darê xwe
 Li ser pîyan bû
 Xwediyê maskeyan bêhiş û şaş bûbû
 Pêşveçûyîna herî mezin; wê tirsaxwe avêt
 Lertzandina bedena wê wenda bûbû
 Gihîştibûn serfirazîya bi hev re hevldanê
 Jin ji dîroka xwe, ji dîroka welêt bê xeber bûn
 Koçerê wê rojê sonda dostbûna azadîyê
 Li singê xwe nivîsand
 Biryara şexsîyetbûnê da
 Tayê bindestîyê bada û birîya
 Biryara derxistin û avêtina rihê bindestîyê da
 Kesên ku wê nas nedikirin
 Jîyana kurdan, jîyana wê bi qedexan hunandin
 Bejna wê bilind dibû
 Perda tarî ku li ber çavên kurmancan mabû
 Wê ew perde dîtibû
 Wêneyên rastîyê bi gotinên xwe dixemilandin
 Ewrên tirsê hedî hedî dûr dibûn
 Zimanê wê hindik hindik vedibû
 Digot; “ Ji îro şûnve ez ê bibêmin na, nexêr
 Şelandinê, dizîyê, zilmê, kuştinê re bêdeng nemînim
 Gelek tiştan wekirî dibînim”

Koçerê şervanê nav bajêr naskirin
 Nêrgiz û Rûken wê re mamoste
 Bi xêra wan li rewşa netewî
 Li dîroka jinan xeberdar
 Şervanan re yek li malan mêvan dibû
 Fêmkir ku edet û toreyên koçeran
 Fêmkir ku edet û toreyên netewî ne rojanê ye
 Qîmet û qedirgirtîya cîsnê wê tune
 Bi her alî ve di bin lingan de bû
 Ser şîrovaya dawî bi hêrs ji şûna xwe rabû
 Vegerî got; "hevala Stêrk ez sond dixwim
 Ji vir şûn ve em xebata serbilindîye de bi hev re ne
 Ez ê netew, hestên netewî, hestên mirovtîyê bilind kim
 Keçan re rêya jîyanek bi hesiyet wekim
 Weki gotina te
 Xwestina azadîyê bila ji me re bibe nasname
 Em ê peymanî netewî
 Em ê peymanî cîsnê xwe bi destê xwe amade bikin
 Bi keda xwe rîya axan bigirin
 Axayên polîtîk jî li ser keda xwe mezin nekin
 Min nedizanîya ku jin di nav xebata polîtîk de tunin
 Mêran bi zanabûn hebûna wan nedixwestin
 Te ji min re derîyê lêkolînê wekir
 Mejîyê lêgerînê amade kir"
 Şervanên bajêr wê re bûbûn perwerdekar
 Ew ketibûn şûna mamostan
 Xeletîyên çandî didîtin
 Fêmkir ku bi gom paqijkirinê
 Bi zibil avêtinê
 Nagihêje armancên mezin
 Wê re behsa dîroka jinan hatibû kirin
 Li civata neolîtîk heta vê demê

Jinan karê raçandinê û çandinîyê kiribûn
 Jîyana gerok berdabûn
 Mêr neçîrvanbûn
 Gund hatibûn avakirin
 Mal de, li der ve xebatkar bûn
 Jinan anîn holê
 Lê kî desthilatdar bûn?
 Koçer bûbû pîrskar
 Bersîvên wê tenê mamosteyên wê
 Teyrên azadîyê didan
 Digot; “ nabe, nabe
 Bi xwedîkirina beranan, bi rix avêtinê jîyan nabore”
 Çavên wê de pîrozî hatin guhertin
 Bi ramana netewî re hatî girêdan
 Nêrgiz, Rûken, Stêrk wê re hemû tişt
 Mirovên xwedîyê gotinên xwe û zana
 Koçer ji polan bê xeber bû
 Méran çawa jin xapandibûn
 Bi kîjan kilîtan tebat kiribûn
 Fêmkirin, nêzîkbûn û hukumdarîya dugelê keşîşan
 Ser navê xwedê, karbidestîya olî
 Çawa bi jinan û bi mafê jinan lîstibûn
 Jin ji têxt, ji rêveberîyê xistibûn
 Bi lîstikên zirav
 Wekî goştê mirdar
 Ji jinantîyê avêtibûn
 Qeyserên xwedê jin girtibûn bin destên xwe
 Bîryara jîyanê, wan girtibûn ser lêvên xwe
 Ku qeyser, mirin mirovên wan
 Sed jinê ku bi hev re keyfxweşî didan qeyser
 Bi saxî dikirin çalan
 Heta dimirîyan dinalîyan

Jîyana wan gor xwestina mêran hatibû girêdan
 Bibûn kewreşên xwedayên ji mirovan
 Koçerê jîyana berîya sed salan û ya îro danîn hember hevûdu
 Çewsandina ser jinan ranêbibû
 Jîyana xirab nav guhertinê de bû
 Şêx û melan cîhê qeyserên xwedê girtibûn
 Îro biryarvan û rêveberê koçeran ew bûn
 Koçerê got ; “ pêwîst e ez vê rewşê neparêzim, qebûl nekim
 Ez nabim wekî cîranên xwe
 Ez nabim wekî dayîka xwe
 Ez nabim wekî jinmamên xwe
 Ez ê guhertinê amade bikim”
 Hedî hedî di ramanê de pêşdiket
 Bêrîya teyran dikir
 Ku ew didîtin xwestekên xwe wan re vedikir
 Giran giran bû biryarvan
 Koçerê ne “ a” ne jî “ b” nasdikir
 Dema hatibû dinê
 Mêrên malê biryara jîyana wê dabûn
 Nav dergûşekê niqirkirî de bû
 Wê re mêr jî peyda kiribûn
 Bo dawet kirinê
 Li benda balixbûna wê bûn
 Koçerê şermok bû
 Nedikanîya kubêje;
 “Dayîkê, bavo, apno
 Ez fistanê Cîzîrê li xwe nakim
 Dest û pîyan hene nakim
 Jinmam û mamê xwe re bûkintîyê nakim
 Ez mezin nebûme, tezem e, pîvok im
 Ez ê hember kevnepereştîyê şer bikim
 Edetên ne rojanê nav me de ne

Ez ê wan ji holê rakim
 Nû, nû cihan û mirovatîyê fêm dikim
 Pêşîra min berdîn
 Tama çarde salî ya xwe fêm kim
 Niqirkirinê qebûl nakim
 Naxwazim stêrkên hêvîya xwe
 Bi xemgîrîyê kil bikim
 Ez ê derkevim serê Zîn ê
 Bi dengê bilind bang kim
 Bes e, bes e şerm nakim
 Ez ê qîzên razayî û nezan hişyar kim
 Ez dê girêkên salan wekim
 Ez ê konê xwe li serê tilikê Cudî deynim
 Bo serfirazîyê li defê bidim
 Ala rengîn li ser serê xwe bakim
 Cîyê kirasê spî de
 Rexta hêşîn li ser sînga xwe cîh kim
 Şuna zêrên zer, fişegên kileşê stûyê xwe de rêz kim
 Turê şîr ji ser piştî xwe bavêjim
 Kurmamê xwe hemêz nakim
 Bo şervanîyê wî jî dawet dikim
 Ez hedî hedî bi xêra têyrên azadîyê
 Tarîbûna salan fêm dikim
 Zendên min berdîn
 Jîyana girtî neparêzim, qebûl nakim
 Nikarim bibim wekî niqirê destgirtîyên din
 Kî bo jîyana min dipirsî raman û dîtina min
 Min bi serê xwe biryara xwestinên cuda girt
 Rûkenê min re rêzanî kir
 Stêrka bîst salî mêr nekir
 Armanca azadîyê de can de
 Loma nav bajêr de pênc sa'etan bi pisporên şer re, şer kir

Teslîm ne bû
 Bedena xwe bi destên xwe ji mirinê re dîyarî kir
 We hemûyan wê re rêz girt
 Nav bajêr de bû navdar
 Koçerê digot; “dayîkê li min bibore
 Dile xwe neêşînê
 Ji min nexeyîde
 Ez ê rastîyan bêjim
 Ez ku kurmamê xwe re bizevicim
 Bi zarok nebim, nekevim alîyekî
 Hunê bêjin; “tu kêr nayî”
 Ew ê ser min re hêwîyê bînê
 Ku keçan jî bînim
 Ez ê bê qedr û qîmet bimînim
 Hemû ji hev re min suçdar dibînin
 Kes sedeman nakolînê
 Her ku ez qîzan bînim
 Ew ê navê min bibe
 “Dêlika tirû, çi qencî jî ji te çênabe”
 Tu bi xwe van gotinên giran dizanî, ne bîyanîyî
 Navê min nabî; “jina çê”
 Ew ê dora min bi diwarê şermê were hûnandin
 Hestên neserketinê bedena min dagirdikin
 Tama jîyanê xirab dikin
 Ku ez kuran bînim
 Her ku kur zêde bin
 Ez ê jîr bim, bibim xwedî hêz
 Bi xwe bawer, nav goman û malan de bimeşim
 Xesûdîya jinên xwedî qîz tînin, bibînim
 Gor hejmara lawan xurt bibim
 Hember cîsnê xwe nedilşewat, hişk
 Guneyê min bi cîsnê min nayê

Ez ê durûyek zalim bim
 Wekî mêran ser qîz û jinan zordarîye bikim
 Bûkên ku qîz anîn biçûk bibînim
 Dayîkê heta berîya demêkî
 Min nedizanîya jin can didin dinê
 Min dîdit lê belê min fêm nedikir
 Wekî hatibû gotin, cîsnê xwe sivik dikir
 Dayîkê ez ku bizevicim
 Ez ê jî jintîya xwe, li hemberî jinan bixebtînim
 Bibim jinkok
 Yên dora xwe biêşînim
 Neheqîyê li wan bikim
 Wan re jan û êşê amade bikim
 Bibim cazû
 Bo tolê lawan mezinkim
 Kuştina kurdan re amade bikim
 Bi ramanên xirab serê van tijî kim
 Rêya yekbûnê bi tovên neyartîye hêşîn kim
 Dadê li min bibore
 Ez naxwazim bo kuştina kurmancan lawan ,
 xwînîyan xwedîkim
 Bi neyartîya qevmê xwe har û dîn kim
 Rû pezek û bostek erd de
 Koçer bîrên xwînê çêdikin
 Em hev re neyartîyê re jêhatîne
 Ji dagirkeran jî fihêd dikan
 Bo pîrsgîrêkan re çareserîyê bibînin
 Dikevin nav lepên dagirkeran
 Beran û pezê çê serleşkerên qerekolan re dîyarî dikan
 Em kurmanc xwînîyê hevûdun in
 Bîyanî jî temaşevanên me ne
 Em çima hevûdu bikujin

Çima serleşker bikevin navbera me?
 Malbatên din, eşîrên din kî ne?
 Em yêkin
 Dayîkê ew ê şuna kurmancên bê aqil
 Jinxas û mêrxasên aqil bigirin
 Toreyên xirab li me dûr bimînin
 Dayîkê ku min xwestina te banîya cîh
 Minê bi hestên xwe berpîrsîyarîya malê bikira
 Nevî mezinkirina
 Cîyê aqil, zanabûnê bi hestên kevnêpoşîyê perwerde bikirana
 Minê mêr û eşîr berdana hev
 Bo aşîyê jî cemedanîya serê xwe li erdê bixwestana
 Dayîka min
 Min ku rewşa te biparastana
 Ew ê jîyana min jî ber anîn û mezinkirina zarokan de
 Ber ji holê rakirina kêmasîyan de biborîya
 Nedigihîştîm çilan rûyê min diqûrmîçîya
 Reşîkên stêrkan gewr dibûn
 Destên min vezenî wenda dikirin
 Çermên hişk nedikelîyan û nû nedibûn
 Morîyê piştî min ji baran xûz dibû
 Ez dibûm pisporê çêran
 Çîyan, berx û beranan
 Minê mêrêkî serî hişk re jintî, mezinê malê re bûktî
 Hinan re dêtî, hinan re dapîrtî
 Bûkan re xesûtî bikirana
 Heta ku bûbûma xesû
 Minê nekarîbû ya ku pirsan bikim, bersiv bidama
 Mêr rexne bikim
 Ew ê neheqî li min bahatina kirin
 Min ji bûkan re rêyên neheqîyê vedikirin
 Minê tol ji wan bigirtana

Fera bedena xwe bo hinan bidana, bixebitandana
 Dayîn diket in para min
 Bo xwe minê çi bikirana?
 Îro ez bo xwe çi dikim?
 Min ku guhdarîya te bikira, ez hişyar nedibûm
 Razayî, di xewa kurdan de mabûm
 Jîyana ku li te dabûn qebûl kirin
 Jîyana ku te jiber kiri bû
 Bi hêvîya bişirandina min jî bû
 Dayîkê li min bibore
 Min şuna te de teyrên azadîyê, xwe re kirin mînak
 Dîtinên ku bo te pîroz bûn
 Bi wan dîtinan jî zarokan re rêberî nedi bû
 Dayîkê ez nikarim bibim wekî te
 Heta demeke minê kil bikişandana navbera bijangan
 Salê de zarokê pêyda bikirana
 Dema ku dayîka sê çar zik zarokan bûma
 Kurmamê min keçikeke ciwan ser min re wekî hêwî banîya
 Qey minê dengê xwe derbixistana, min bikanîya?
 Heta sîh salî ez ê bûbûma xesû
 Ew ê zarok nîv birçî û nîv tazî bimana
 Ez ê bûbûma paqijvana spî û kêçan
 Porên rişk ketîre dermanvan
 Nav û derveyî malê daxwaza kurmamê min biborîya
 Hêlekî ve tilîyên min pînê bi şalan ve bikirina
 Hêlekê ve teşî birêsîya
 Ew ê kê qedrê min bizanîyana?
 Destên xebatkar ser şeyê herîyê bitevizîyana
 Minê jî, wekî hinan bê derman, bê tixtor zarok banîna
 Bi paçên qirêj bipêçana
 Nav tûrê piştê de bigerandana
 Zarokên min jî bê hatin, bê pêşeroj bimana

Te ev çand bê hemdê xwe jiber kiri bû
 Wan li şîûra te de kon vedabûn
 Loma rîya min û te ji hevûdu pir dûr mabû
 Belê dayîkê belê
 Cisnê mêran bo te “lawê xwedê” bûn
 Jin ji ber mêran bi rêz radibûn
 Dayîkê gulpêrîyan ku ez hişyar nekirama
 Ez ê bin lingên xwedî maskeyên reş û kesk de bimama
 Ferqa jîyana min û ya bûkekê nedîma
 Minê jî wekî xaltîkên xwe
 Bo keçên ku evînên xwe re revîn
 Biryara mirinê bidana
 Minê jî lawên xwe re bigotina we em herimandin
 “ Kuro namûsa xwe paqijkin
 Herduyan bikujin, ji holê rakin”
 Mafê heskirinê nedida ciwanan
 Ne xebera min ji roja evînan
 Ne xebera min ji roja dayîkan
 Ne xebera min ji roja heştê adarê çê dibû
 Belê belê dayîkê
 Jin gor zanîna xwe jintîya xwe dixebitînin
 Dikanin bibin qehreman û navdarên herî mezin
 Dikanin bibin xwîn rijandvan
 Dikanin bibin xwesûyên xirab û xesûd
 Dikanin bibin qerwaş
 Dayîkê bi alîkarîya bêybûnên zinaran min biryara xwe da
 Ez hember kevnêperestîyê şer dikim
 Hinan xêzik kişandibûn ser jîyana me
 Ez ê xêzikên ser welat û mirovan rakim
 Histêrên janê paqij kim
 Dayîkê ez ku wekî te bûma
 Xeynî pismamê xwe min mêr nas nedikirin

Zagros, Metîna, Zap, Avaşîn, Heftanîn, Botan, Behdînan
 Ji wê re ev herêm perwerdebûne, pêşveçûne
 Şervanên, qehremanîyê
 Bi sa'etan dimeşîyan
 Cîyê westanê, paldayîne serê kanîyan
 Tekoşîn nebû jina ber malan
 Derveyî rêzan
 Serihildan
 Bi bawerî
 Çalekvan
 Ne klasîkvan
 Zana û rêber
 Bi hêrsê, bi nefretê, bi kîne rabû
 Gor edetên kurmancan
 Navê wê, ne di nav "keçên baş" de bû
 Wê guhdarîya mezinên xwe nekir
 Xeber û xwestinên wan li erdê dabû
 Bin gotinên kevneperestan de nema
 Ne guhdar bû
 Vekirî xwedî dîtîna û bawer
 Belê ew Tekoşîn bû
 Koçerê yekemîn bûyîna ne tişteki erzan û rehet e
 Bedelê cuda bûnê pir pir zehmet e
 Yê şer kirinê zêdetir giran e
 Li ser me pir baha rûdine
 Gor bê fêman qîza çê, çalekvan bê ar e
 Barê piştta me textê, zinar e
 Bedelê "pêşverûtiyê" bo te çi bû?
 Berpirsiyarîya giran li ser milê we bû
 Cîran û nasên te ji te bawer
 Bi hêvîya xeberên serketina te bûn
 Kurmamê te jî ji xwe fêdî dikir

Dû te re ew jî ji ser mîndera erdê rabû
Sê çar meh du te bû
Derket, berê xwe da Botan
Di rêça pilingan de bû dozvan
Koçerê
Gor kevnêşopan em “jinên ne baş”
Gor mejî em xwedî biryar
Xwedîyên hesyeta xwe
Em cûda
Ne milkê hinan
Xwedîyê xwe û welat
Xwedî raman, bi xwe bawer, ser pîyan
Bindestan re parêzvan
Me xwe, bi dîtînen xwe dan qebûl kirin
Em derveyî toran bûn
Yên serketî em in
Yên ku me re digotin; “jinên bêşerm û ar”
Îro qîzên wan şopa te de diherin
Kilamên netewî dizanin
Tekoşînê, delala zinaran
Belgazera kendi, doravan
Tu mînakî
Du te re li nav bajêr çend şervan derketin?
Ya rastî ez jî hêjmarê nizamim
Dîya te ji min re xeber şandîye
Gotîye” bila dile xwe honik bike
Qîza min ji min dûr kir
Bi dîtînen bîyanî rêya
Serî rakirinê wê re vekir
Berîya çend mehan çûm Cizîrê
Kirasên bûkitîyê min bi destê xwe bijart
Stand, wê re çêkir

Qîza min bazda çû
 Li xwe nekir
 Çi bikim qedera xwedê ye
 Xwedê qismet nekir
 Ji kerbê, ji tirsaxwebera mirinê
 Agirê Araratê dilê min de çih çêkir
 Pezkûvîya Zagrosan tu armancê de serketî
 Nav bajêr de behsa te tê kirin
 Navê te tê gotin
 Koçera Didêran tu egîtî
 Yên ku hember xwestekên te bûn
 Îro bi rêz behsa navê te dikin
 Bav û dayîkan şervanan, nav gel de xwedî hesyetin
 Mêvantîyê de goşê mezin bo malbatên we rast dikin
 Xezala Behdînan
 Îro kovara jinan pel û pel vedikim dixwînim
 Nav mirîyan de navê te jî dibînim
 Nikarim xwe bigirim, ez bê deng dimînim
 Dibêm xwezî min ew pel venekirana
 Xebera ku ez kuştim nedîtana
 Jana te ez êşandim
 Tekoşînê xwe re wekî dayîk dibînim
 Koçera du kezî te ku rext giredan
 Dêrsim yek salî bû
 Naha pirsaxwebera te ji min dike
 Dibê, “ dayîkê, behsa Tekoşînê ji min re bike”
 Dixwaze te bi her alî ve nasbike
 Lewz di gewrîya min de dixetimîn
 Nikarim te bînim ziman
 Baza Avaşînê ez bi bawer bûm
 Jîyana zor û zehmet ji te ne dûr bû
 Te xwest ku hevalê xwe xilaskî

Loma canê te ji te xatir xwest
 Li hespa qir siwar bû
 Çûkreşika Heftanînê
 Azadî wekî tilsimek jîr bû
 Bedena me de şûngir bû
 Ne we ji me
 Ne jî me ji we dev berda
 Cem me xwedî xatir bû
 Nizanim te zêdetir bêrîya çi kiri bû
 Bajar ji te pir dûr ma bû
 Dîya te her ku nimêj fikir
 Te re nîyazkar bû
 Şixulê te yê nav bajêr hinê din girtibûn ser milên xwe
 Ciwan şixulkar bûn
 Bilbila Zapê
 Dîya te ji min re digot; “Nav me koçeran de nayê qebûl kirin
 Suretên jinan nayên kişandin
 Nayên wênekirin
 Xatirê xwedê suretê qîzên min nekişîne
 Îro dilorîne, digirî
 Dibê; “suretek keça min tune ku
 Ez bidim ser sîngê xwe
 Şewata dilê xwe sivik bikim
 Ez ê kezî kurê, valabûna wê bi çi tîjî kim?”
 Zerdeloka deşta Sê’êrtê min nekanîya xebera reş bibêm
 Nav merî û nasan de bilavbikim
 Ez ji çokan ketim
 Wê carê bi rastî te xatir xwest
 Dizanim te bi dil, birîndar parast
 Koçera çanda netewa serbixwe
 Wekî te dizanîya
 Dagirkeran nav me de destên qirêj peyda kiribûn

Dema hin eşîr qirdikirin
Eşîrên ne ji hevûdu dilxweş
Li wan dinêrfyan
Şahidî dikirin
Gor wan ew eşîr ji hal diketin, jar dibûn
Neyarê neyarên wan
Dostê wan bûn
Bê fêman digotin; “ aqûbet li serê yên din,
çiqas xweş e, xweşik!”

Bi nezanîtiya mezin
Bi mejîyê vala dikenîyan
Digotin qey war û milkên bê xwedî
Dimîne ji wan re
Nedizanîyan hemû ji hev re ga û berxên ber kêrê bûn
Xew de bûn, hişyar nedibûn
Bargirana Metîna
Sebebê şer wendakirina kalik û dapîrên me
Ne şervanîya dagirkeran, şêlanvanîya wan bû
Ne teknîkên şer bûn
Ne jî ji şer dev berdayîna hin bê ziravan bû
Gîyana jar, wendakirî, bê hêvî
Yek nebûna netewî
Netewa me hêdî hêdî ber textê ketinê ve kişandibû
Mezinên me tama jarê, tam kiribûn
Kefenên reş xwe re amade kiribûn
Zarokên xwe re, me re ne standkar, dêyndar bûn
Hêvî hatibûn pelixandin
Welat hatibû qelişandin
Xesûdîya mezinên kurdan
Li hev qarîna begên qure
Xwesteka serîbûna nezanan
Hev nexwestinê bîyanîyan re derî vekiribûn

Kurdan hevûdu birîn, têkçûn
 Me hevûdu bi bin xist
 Dagirker bilind kir, jor ve derxist
 Hevûdu nekişandinê, xesûdîyê em kirin vî halî
 Em zarokên ku mejî û bedenên wan dîl hatibûn girtin
 Em nevíyên bedenên qelişî
 Em pêmayîyên kesên ku bi xelatan hatibûn xapandin
 Me jan û êşa kal û pîran
 Nav tixûbên serên xwe de her roj nû kir
 Nifşên sêyemîn yekîtîya netewî pêk anî
 Rihên serfiraz amadekir
 Kewgozela Cudî
 Îro qinarbazên me ji tirsê dilerizin
 Lertzandinê, xwûdanê, xwe ve berdanê û
 vereşandinê cîh guherand
 We xwînîyên me re rîya revê vekir
 Zarokên heft salî jî bi tilîlîyan bersiv van in
 Bi destên qûç hemêzkerî, hember mirinê ve terin
 Koçerê em gervan bûn
 Em li xwe digerîyan
 Koçer, gundî û bajarîyên me
 Li hevûdu bîyanî diman
 Pepûka Girê Xirmo
 Xwestina mina herî mezin ew e
 Ku ez te bikanim binivîsîn im
 Dixwazim te bînim ser ziman
 Te bi şermokatîya te
 Te bi lertzandina te
 Te bi mîlîtanîya te
 Te bi êrîşvanîya te
 Te bi şervantîya te
 Te bi guhertinên te

Te bi jîrbûna te
 Te bi fedekarîya te
 Te bi evînên te
 Te bi mînak bûna rêhevaltîyê
 Dixwazim morîyên li lewzên bo te, bigihêjînim hevûdu
 Li girê Xirmo bayê payîzê çavên li reşîya ezman maçîkir
 Axa gewr te re singê xwe vekir
 Koçera min dixvazim te hemêz kim
 Bi rêz, bi evînîya herî mezin, enîya sor û spî de maçîkim
 Destên pîroz bidim ser singa xwe
 Te ji erdê sar rakim
 Delala ber dilan
 Neyarên der û mal ve
 Têyan, pilingan, şêran xesûdîya te dikirin
 Hember jîrbûna, pêşketina te dibeeçîn
 Keça koz û guman
 Şîlana serê Gabar û Besta
 Şikeftên çîyayê Spî û Qendilê bê mêvan û bê silav man
 Gula kûvî, mizgîna raperînê
 Melhema derd û kulan
 Kes xeber nede jî
 Civat bê deng bimînê jî
 Dîrok bê deng namînê
 Xeber dide, dinivîsînê
 Ew ê dîroka vê sedsalê were nivîsandin
 Hin navan bidin serborînên me
 Dilên ji polan, pêwîst e nivîskaran re
 Hemû derî û mijaran vekin
 Pezkûvîya girê nîskê
 Em hatin guhertin, civat hatî guhertin
 Botî dibêjin;
 “Şixul çekê, mile xwe ke

Roja ku tu bivê
 Li ber xwe ve ke
 Heban ji keran çê nabin,
 Jin diçin xwînê, xwîn betal dibin
 Yê ku bi jina xwe nikare ne tu mêr e
 Bi lavlavê mirov jina xwe nake der
 Du dayîk hev re berxa ner xwedî dikin
 Jin qesre, mêr girtî ye
 Mêr çem e, jin gol e
 Dera jinan xira nekirîye, hin ava ye
 Bi xwezîyan destê mêran nagihêje kezîyan”
 Îro lewma bi sedan qîz bo rext giredanê radibin
 Tabûrên jinan çêdibin
 Neyarên azadîyê hember êrîşan nexweş dibin
 Belê, jinên zana pêşîya mirina neteweyî digirin
 Hem welatîyan kom dikin
 Pir dûr ve rewşê şîrove dikin, bi xwe bawêr şer dikin
 Ne mêr, ne jî rêxistinên mêranî
 Ne jî ramanên dagirkerî, nikarin
 Nikarin me pêşve bixînin û bîyekbûn bikin
 Qeremixa sor
 Hember pêşveketina jinan
 Mêrên nezan dev vekirî man
 Ew bi xwestinê ne dibûn maf dar
 Te gelek baş fêmkiri bû
 Tiştên netewî dîrok, hemû bi hestên, dîtînên mêranî
 Dihatin nivîsandin
 Sirûşa netewî; “Ey Reqîb”
 Mînaka herî mezin
 Bo xilasbûnê, behsa mêrê Kurd dikin
 Şervanîya, jîrtîya jinan qebûl nakin
 Ew ê jin bi zanabûna xwe

Kemasîyan, xelatîyan ji holê rakin
 Sipîndara çolan
 Dayîka te her dem digot
 “Hîvxana min
 Bi hesreta te me
 Guhdara nûçan im
 Hêvîdara têyran im
 Ez dibêm qey ez ê car caran te bibînim
 Bi destên westî te bixemilînim
 Gulîyên bi qirêj, bi xwûdan
 Bişom, bihûnim, bèn kim
 Kêmasîyên keça xwe pêk bînim
 Bi dil, bi destê xwe rêkim”
 Koçera çalekvan dîya te xebera mirina te girt
 Xwe re fistanê reş dagirt
 Dilorîne, dilorîne
 Bi pêtên jana agir distirîne
 “ Kezeb, kezeb
 Bi tirsê xebera reş
 Çavên min li rêyan bûn
 Min xewn didîtin
 Bi dengê te hişyar dibûm
 Xewnên xirab pêşîra min ber nedidan
 Diketim rêyan
 Min ji te re derman, gore û sol dianî
 Kirasên te dîwêr de dardakirî hêvîya te man
 Kezeb, kezeb, kezeb
 Min digot ez ê birû û bijangên keça xwe çêkim
 Destên çek girtî hinekim
 Ez ê tirba kevoka xwe li girê Xirmo vekim
 Axê bi neynûkên xwe bikolim
 Erdê çalkim

Egala xwe li ber devîyan vekim
Tilî, gulî û bedena qelişî bigêhêjînim hevûdu
Bi histêrên xwe bişom
Ji xwînê paqij kim
Gor xwestina xwe binerd kim
Xwîna ku pijiqîye ser dar û beran bimalêsim
Li ser û çavên xwe re bikim
Xwelîyê li serê xwe bikim
Ez çiqas bêbextim
Kezeb... naxazim rastîyê fêm bim
Tirba keça min li ku ye?
Min re rastîyê bêjin
Ez ê serî lêdim
Xwe re wê derxînim
Bawer nakim meyîtê belavbûyî bibînim
Li ser hevxistinê meh borînê
Pêncê tirmeha nod û heştan
Tu bê gîyan mayî
Eza kezî kurê nû dibihîzim
Jan û xemgînîya, bê hal mayîna
Bavê te dibînim
Kesên ku dibên mêr nagirîn
Bi rastî êşên wan nabînin
Ji ber xwe ve xeber didin
Xeyalan dibînin
Kezeb, kezeb
Li hesreta te bûm
Guhdarê nûçan bûm
Hêvîya têyan bûm
Min digot qey ez ê carek din te bibînim
Heta ber ava Botan te biborînim
Kezeb, kezeb, kezeb

Me re ne zarok, ne jî heyî ma
Hun him bûn şervan
Him jî bi salan girtîgehan de man
Halê me tune ku em herin serdana wan
Xwedîyê kerîyan
Mala 20 zarokan
Nav tunebûnê de, feqîrîye de
Di bêdengîyê de man”
Tekoşîn îro sal vegeza mirina te ye
Girê Xirmo, kanîya mîran nav bê dengîyê de maye
Par vê demê
Roja havînê bi dermanên kuştinê
Kiribûn tarî û gewr
Li mezra Botan, gelîyê mîran mabû bê tav
Tekoşîna Didêran serleşkera sed kesî bû
Bi pêşketina xwe
Bi rastî û duristîya xwe
Nav artêşe de, nav eşîran de xwedînav bû
Koçerê loma şuna candana te
Koçer û gundîyan re pîroz bû
Helwesta Koçerê
Dagirkeran re bersîv bû
Li Botan raman anîna ser ziman
Weşan, navdan qedexe bû
Loma Koçer hedî, hedî ji ser mînderê rabûn
Tevli artêşê bûn
Bi şervaniya heft salan deng da
Keça bindest re mînakek gelek baş bû

Sal 1915

Kurmancan digotin em ê ji xwe re cîh û war avakin
Bi hezaran merên kurmanc bo textên romîyan leşkerîyê nakin
Dawîî
Bi hezaran kurmanc nav berfê de man
Bo serfirazîya Elmanan cemidin
Mirovên wan meyîte wan jî nedît in
Ez ji we dipirsim, ew mêr çima mirin?
Mêrkujên me dagirker in
Yên xwedî aqil, bo serfirazîya bîyanîyan
malên xwe bernadin, narin
Osmanîyan bo hevalbendên xwe gelek gelan xwarin
Cîrantîya gelan xirab kirin
Nav wan de neyartî amade kirin
Kurmancan dibin seferberîyê
Hember Urisan didin kuştin
Bi hezaran meyît nav berfe de hiştin
Malan de şîn amade kirin
Dilxweşî û jîyan nehiştin
Ser pişt mirovan bar in
Bo leşkerên xwe nanên gundîyan digirtin
Ked dixwarin
Jinan nedikanîyan cot bikin
Zav û zêçê xwe xwedî bikin
Tenêbûn, serî reşbûn, stû xwarbûn, ro nedîbûn, pîr û kalbûn
Paşan bo xwarina xweş êrişî gundan dikirin
Êşa birçibûna belengazan fêm nedikirin
Jana zikên birçî û lingên tazî digîhişt hev
Bi zikê birçî dikare razê?
Têr raketin bûbû xewn
Nexweşîyan mirov qirdikirin

Bedenên bêhal tirb dikolan, erd vedikirin
 Armanca paşayên Îttîhat û Terakîyê navên wan bûn
 Bo hespên xwe kadînan jî valakiribûn
 Garanên gundîyan bê ka bûn
 Nav malan de sorxac nemabû
 Leşkerên bin zordarîya Osmanî û Germanîyan
 Kê ku firsend dîdîtîn direvîyan
 Yen ku hatin girtin dan ber tifîngan
 Kurmancan re digotin;
 “Hun direvin , hun şermnakin? Ew şerekîpiroz e!
 Derde wê tenê jin e, mal e”
 Qîyma wan bi Kurdan nedihat
 Çekên giran li wan dur digihirtin
 Serleşkeran digotin; “Şur ji we re bes in
 Hunê bi tifangan çi bikin?
 Firsend bikevî dest we!
 Hunê berikan bedename de valakin
 Dikanin çekan bidizin û bi rêkevin
 Em dikanin bi dare zore we ji xwe re bidin xebitandin
 Tarîya nivê şevê de bazdidin, wendadibin
 Hun axayên aşîrên xwe re dibêjin; “Ez xulam, ser sere min”
 Serketina arteşa Germanan nafikrin
 Alikarîya kurdan nebe
 Arteşa Osmanî ku xwedîdibe
 Êris serdikevin”
 Gundîyan mal bardikirin
 Qîz û jinan xwe bi vî halî li pelişandina leşkeran xilasdikirin
 Paşan digotin; “Eyyy kurdino, nifiran mekin
 Nebên; “ bila textên zilme bikevin
 Em misilman in, em yek in
 Hunê me re xulamîye bikin
 Şûr û nanê tisî we re bes e
 Hunê xwarina xweş çi bikin?

Hûnê ku me tenê berdî berevî
 Topên Elmanan dikanî gundên we bihelîşîn
 Canên zarokên we biqelîşîn
 Xortên pazde salî jî bo serketîna me enîyê re bişînin
 Kurmanc zevicandinê çî bikin?
 Derdî, toqê naletê ne
 Her netewa xwe zêde dikî
 Çiqas zêde bin, ewqas tengasîyan, pîrsgîrêkan li serê me re vedikî
 Em ê we di şeran de bixebtînin
 Bi zanebûn dawîya netewa we bînin
 Axa û begê we yên navên xwe hene
 Çî ne? Tune ne
 Kurmanc paşverû ne, paşve mane
 Em Germanan re yekîtîyê avadikî
 Bo wan êrişî ser Êrîsan dikî”
 Kal û pîrên kurmancan dibêjin
 “Em ê çî bikin, em ê çito hesîrên xwe xilas bikin?
 Zordestîya ku Osmanî li me dikî
 Qey ewê Êrîs rewşa me fêm bikin?”
 Serleşkerên Germanan re kar dikî
 Turanîyan şer wenda kirî
 Bi alîkarîya berfe netew xilas kirî peyda kirî
 Enver Paşa yêxwînxwar li hespê siwar bû
 Ji enîye revî
 Digot; “ez hem şêr im, hem jî rovî
 Germanan re yekîtî avakî
 Hêvîya dagîrkîrîna welatên jor
 Petrolên kawkasan wenda kirî
 Êrîsan hezeran dîl bi xwe re birî
 Kurdên belengaz jî sermayê
 Ji birçîbûnê û jî spî xistinê mirî
 Osmanîyan gor xwestî û armancên xwe
 Bi hezeran kurmanc li herêma serhedê qîrkîrî

Tirsonek

Ji tirsonek bitirse
Ji tarîyê dernakeve der
Ji bayê paşîya xwe
Ji sîya bedena xwe ditirse
Bê sedem diqîre
Dengên xirab derdixe
Xwe bixwe re deng dike
Halê xwe fêm nake
Guneyê wî bi kesî nayê
Li dora wî li merhemetê negere
Rihê azad li wî pir dûr e
Xwedî xof e
Pêwîst e merî li berhemên xayîntîya wî bitirse
Ramana wî dijminatîyek bê sînor e
Tirsonek bi tirsê radibe, rûdine
Rast ve, çep ve vedigere
Mirovan, dar û beran ji xwe re dijmin dibîne
Dengê şax û pelan wî ditirsîne
Hestên merîtiyê, heskirinê ji wî direvin
Dûr diskinin, dikevin, tirsonek ditirse
Bi hêlecanê roj diborîne
Dilopên berhama tirsan dibarîne
Bingeha hekmê wî bi tirsê hatîye hûnandin
Dîwar bi zilmê hatîye ristin
Qezî bi barên tûrê pînekirî hatine şandin
Gefan dixwe, sondan rêz dike
Tirsonek her ro gavek din ji mirovahîyê dûr dikeve
Nav tarîya şevê de maye, roj vênakeve
Bi wî halî xwe zana û pir çê dibîne
Li xwe, li civata xwe bîyanî ye
Gor xwe hişare, çav vekirîye

Bedena wî de tevizandin û kud bûn cîran e
 Keş nikare silavê bidê, bê mêvan e
 Tirsonêk ditirse
 Paşîyê de bayê genî ra dibe
 Bîna kelaxan belav dibe
 Ji rastîyan, ji ronahîyê ditirse
 Bi ber rûya xwe tirsê xwe vedişêre
 Yê zana halê wî dibîne
 Tirsonêk gelek hez ji tarîyê dike
 Ronahîyê ji xwe dûr dike
 Derîyên qesra tirsê cîh dide
 Paçên reş li caman dipêçe
 Tirsonêk ji tirsê ditirse
 Tirsê dajo, tirsê diçîne
 Tirsonêk serê xwe radike
 Hêla rast û çepê re vedigerîne
 Singê xwe yê ji doça bizinê pêşve dikişîne
 Lîngan hev re dizeliqîne
 Çi mêr e
 Çavê min birije
 Çi mêrekî çê ye
 Çavên sor bûyî û kut, kuta dil
 Herdem pêre ye
 Halê wî veşartînamîne
 Pir eşkere ye
 Tirsonêk şerm nake
 Devê tûrê tirsê vekirîye
 Teslimê bayê xurt kirîye
 Bi sakola sorximan belav dike
 Bijangên kişandî
 Birûyan didin ber xwe
 Hêla enîya rût ve dibezîn in
 Tirsonêk ji xwe direve

Xwe wekî zilekî dibîne
 Şanovan e, naqefile, dîlîze
 Pêşîya temaşevanan camêr e
 Paş perdê de nav hestên piçûkbûyîne de digevize
 Wî halî wekî xweşî dixemilîne
 Tirsonek nikare bibêje:
 “Ez ku çaw me, dixwezim wer xuya bikim
 Yên dora min, min bi rastîyên min qebûl bikin”
 Ya rastî rengên rûyê wî xwîdanê re yek dilop dikin
 Rengên sîs û çeçer dibiriqin
 Tirsonek ji çêbûnê ditirse
 Di xewnên dirêj de, di nav avê de dimîne
 Xwe di nav koma pirsevanan de
 Û destên, tilîyên heqzanan li dora gewrîya xwe dibîne
 Çavan li rîya xelasbûnê digerîne
 Bi qîrînîya ku dil diqelişîne hişyar dibe
 Dikare lihêva ser xwe biqelişîne
 Hewayê odê wî dixeniqîne
 Her kesî xwe re dijmin dibîne
 Hindik, hindik tenduristîya rihê wî xerab dibe
 Tirsonek ditirse
 Gavên wî nava wî dibizdîne
 Kêfxweşîyê nizane
 Destên xêrxwazîyê gez dike
 Gavên merîbûnê payîn dike
 Wekî baçermok ronîyê nabîne
 Berê xwe dide qulan
 Şunên kûr ji xwe re perezgehê dibîne
 Tirsonek ji xwe bawer nîn e
 Hestên xwe yên piçûk dîtîne
 Nav çavokan da zîl dane
 Tirsonek pir feqîr e, perîşan e
 Tirs û heznekirin di serê wî de hevalê hevûdu ne

Bê kêf e, bê tam e
 Barvan e
 Barê wî tirs û xem e
 Nikare tenê derkeve derve, bigere
 Gepek dikene
 Gepa din bin barê xemê de qefilî ye
 Tirsonêk qure ye
 Li xwe nagire giranîye, mirovîfî yê bipîve
 Xwe li ser berzên sipîndarê dibîne
 Loma bê dor û heval e, tenê dimîne
 Seba denkirinê, guhdarîya kesî peyda nake, nabîne
 Tirsonêk bar giran e
 Jana, niheqîyê, tirsê belav dike
 Di dil de şîn e, li derve kenê gir dike
 Bi didanan qurcên keviran hûr dike
 Nezan e, nikare serê xwê rake
 Kûr e! Rêyên rindbûnê nabîne
 Ji xweşbûnê fêr nake
 Serê sibê bi dijûnan vedike
 Ewrên tirsê belav dike
 Xwe û xwe re, ji bedena xwe re pevdiçê
 Şermê nizane
 Kesayetêk pir jar û sivik
 Qudreta bedena xwe nas nake
 Kûr û xêr nexwaz e
 Dest û lingên serzabitê xwe ye
 Tizbîya tilîyan e
 Bilind nabe, kinik e
 Dagirker û dizek e
 Dikare bişewitîne, bihelişîne, belav bike
 Ji tirsonêk bitirse
 Ew xwedîyê dar û çekan e
 Neçar nîn e! Lê...pir, pir nezan e

Ez Dayîk im

Ez dayîk im
Kê got bar sivik im?
Bin giranîyê dê bûnê
Bin giranîya jin bûyî yê
Bin giranîya rewşenbîrtî yê
Bin giranîya welatparêzî yê
Bin giranîya ramanên kevneperest
Bi hemû hêrs û kamên xwe gav davêm
Dagirker û dijminan re
Ez qefilîm, teslîm, teslîm
Qet nabêm
Seba xwe û zarokên xwe wekhevîyê dixwazim
Helbestên xêrxwazîyê dibêm, dinivîsim
Hêla ronahîyê ve dibezim
Ew zarok in, xwedî heq in
Yek destê min
Yê din pêşa min dikşîne
Hûr in, barê li stûyê min nabînin
Heskirina min parve nakin
Pevdiçin, şer dikin
Carman yê gir yê piçûk wekî şîrîk, dijmin dibîne
Xwe bê kes dihesibîne
Di bin hestên tenebûnê de dimîne
Dê nikare bibe du çelet
Paşîya piştên giran
Mejîyê min ber li sarê ket
Sal bi pevçûnê, bezînê derbas bûn
Kezî qefilîm
Derdên bê derman hêdî, hêdî bedena min de avabûn
Pirsgirêk û barên giran, pir zû amade dikin
Bedena belavbûyî û wêran

Ew Pêxwasekî Amedê Bû

Ew gundîkî serîhişk
Gor xwestina xwe
Radibû, rûdinişt
Ji tirsê law berda derbas nedibû
Ew mêr bû
Pevçûna dê û jinê
Xwestinên bav û biran
Lê giran dihat, tengasîyê de mabû
Nexwendî bû, navê wî bûbû şivan
Digot; “ pevçûna nav malê, di canê min de
Bilî çûyina Ewropa
Ji min re rê û dirb nema”
Tûrikê xwe avêt piştê xwe
Xwe bixwe re bû qilawuz
Li bajar û tixûban derbas bû
Hal nema bû, pir qefilî bû
Bi hêvîya dîtina bihuşt e
Ser lingan ma bû
Hatibû, gihêştibû xwestina xwe
Sal derbas dibûn
Mayîn, mêvantî pir zehmet bû
Wî jî ji xwe re porzerikeke dîbû
Dema ku em rastê hev hatin
Ji min re çîroka xwe deng kir
Serê xwe ber xwe de berdida
Ji xwe şerm dikir
Ew mêrê Amedê bû
Nedixwest şun ve vegere
Seba mayîne rîya zewcandinê dîbû
Pîra cem wî

Ji wî re wekî dapîr bû
 Dema ku destê hevûdu digirtin û dimeşîyan
 Wekî mehîn û canîyê rewş didan
 Bejn û bala wan wekî hev nebû
 Gundîyê Amedê, şivanê pêz
 Bi hers û çalim bû
 Min pir rind fêm kir
 Qet, qet rehet nebû
 Wekî şanovanan rola xwe jî ji bîr kiribû
 Ji hêlekê ve dilîst
 Hêla din ve dihelîya
 Pir jî serhişk bû
 Li welat jin û zarok birçî, tazî
 Wî lingên xwe li erdê dabûn
 Venedigerîya
 Tevlêhev bû
 Rewşa xwe fam nedikir, hişyar nebûbû
 Berdêla mayîna welatê xelkê
 Ya rast pir giranbûha bû
 Min ji wî re got “şerme, vegere
 Ew jîyan gor te nîn e
 Te dihelîne, dixwe
 Xebera te tune
 Tu kurdê misilman
 Hînbûyî vexwarinê
 Sibê gîyayên tevizandinê dû re tèn
 Li gund jin û zarok nîvbirçî hêvîya te ne
 Wegere, birayê min li vira nemîne, here
 Ew sako te re pir teng e
 Bedena te nav de nerehete, bê deng e
 Serê te hêla ronahîyê ve venagere
 Şivanê me bûbû girtîyê Ewropa

Welat û merî jê pir dûr man
Rojekî em rastî hev hatin
Çavên sor, tilîyên di nav lerzanê de
Guneyê min pê hat
Em rûniştin dora xonça gilover de
Yeko yek derd û kulên xwe rêz kirin
Min guhdarîya şivano kir
Dengê klamê bilind
“Anê navê welatê xelkê çiqas şêrîn e
Ka were halê min bibîne
Dilê min tijî bûye
Ez ê biteqim, hemû îcran û birînê
Ez ê kê re bibêm
Were destê min bigire
Kes tune, Xwedê jî ji min dûr e
Niha min nû fam kir
Koçberî mirin e
Ez li ber derîyan mam
Hal ne hal e
Rewş perîşan e
Niha welatê xelkê bi xelkê çiqas şêrîn e
Çima qîmeta me û welatê me tunîne?
Em hev re wekî stirî û gûnî ne
Deşt û çîyayên me tèn ber çavên min
Qey çîyê me ji wan kêmtirî ne?
Ez çima ketim rê?
Li çi digerîyam?
Xelkê ez xapandim
Min ji gundîyan şerm kir, venegerîyam
Bêkes im
Îro li xwe dipirsim
Xwedayê wan ji yê me rindiktir e?

Mirovê vî welatî ji birçîyan namire
Xelk li welatê xwe
Di mala xwe de
Porzera min derî koç kirîye
Min ber nade hundir
Dibê; “mey malê, serî kundir”
Nîvê şevê ez mame ser nêrdîwan û şîpikê
Nav bê dengîya hîvê û xemgîrîyê
Min digot bes e, ez axa û began re nabim potîn
Wana li min danê fêmet kirin
Bê nasname li vira bê qîmet im
Dimînî tenê, dimînî bê silav
Histêr çavên min de bûne wekî baran
Xwezî dîsa ez li wan çîyan bûbûma şivan
Xelkê bihuşt bi dest û keda xwe çêkirine
Yên me jî gotine xwedê şikir û temaşe kirine
Em herin kû jî dikevin bin lingan
Ez xelkê azad re bibêmet
Qeda û belayê we bigirim jî
Min li ser doşegên xwe nakin mêvan
Xwestinên min bê bersîv dimînin
Li koçberîyê, xerîbîyê
Ewr çavan teslîm digirin
Teyrokê dibarînin
Dayê ka were tu yê min nas bikî?
Tu ku min bibînî
Kezîyên spî rût bikî
Ew ê bibe qîrînî û hawara te
“Lawo, lawo lingên min bifirîyana
Minê tûrê parsê di stûyê xwe de bikira
Bersinga koçberîyê te de nekira
Ew çi hale?

Tu jinên bîyanî re bûyî benî zava”
 Ez ji hemû xwestin û gotinan re dibêjim ser serî
 Li welat em birçî, tazî
 Temaşa halê me bike
 Li van deran mera dimîne bermayî
 Li erdê xelkê tişteke destê me de namîne
 Ez temaşa halê xwe dikim, xwînê davêjim
 Min roj nedî, şîn e
 Anê xalîya wan bi wan ewqas şîrîn e
 Ez nizam em çima heskirinê nizanin
 Çima bi hezeran kurmanc koçberî ne?
 Her dem li piştê me kevir û dar, em li ber lîngan
 Ew ê kî ciwanên kurmancan ji pîrên
 Bermayîyên van deran dûr bigire, xelaske
 Ji me re mamostatîyê bike
 Çavên zeliqî veke?
 Li dora min hemû tiştên bîyanî
 Ez tenê bêkes û bêxwedî
 Lavên min nav kefê de mane
 Qirik û gewrî zîwan e
 Ji mereqê deng dernakeve
 Ez nikarim bibêrn
 Kalik û dapîr; “rehme li we be”
 Şivanê Amedê nav tengasîyan de mabû
 Îşev dîsa têra xwe vexwaribû
 Bêronahî, bêfitik mabû
 Kolanên Swîsrê ji wî re fireh bûn
 Bi tena serê xwe bû
 Kesî guhdarîya wî nedikir
 Bê welat û bê xwedî bû
 Rastî û tengasîyên xwe nedigotin
 Jin û zarok li hêvîya wî mabûn

Îro Heştê Adarê

Li her hêlê jin digerin
Bi dengên bilind bang dikin
Diranên çeqer û sîs bi kefa qefilî hatine hemêz kirin
Darên xwe li paçên rengîn pêçane
Bi hêrsa salan ezman ve hilkişandine
Ez temeşevanim, di kevîya rê de runîştîme
Sêr dikim
Di salê de rokî
Çima roja jinan?
Qey camêr li rûyê cîhanê neman?
Çiton şûn û dem dan?
Jin hember lêxistinêye
Bi çav û gepên mos û mor
Hêlîya zilma nav malê ye
Bi berdevkên xwe re xizmetkara bênavîn e
Jin bindest in, stûxwar in, kêrên tîn dîtîn
Karkerên bê pawnot in
Loma di salê de tenê bi rojekî xwedî derdikevin
Meş, ger ku xelas bûn û vegeerîyan malan
Dîsa mêr simêlên qijalik ba didin
Destên dewlemend, li mûyên marê reş in
Xwestinên xwe bi dengê piçûkdîtîne bang dikin
“ Bişo, bipêje, qaytêke, bîne, bibe, bide, dayne, rake, tijî ke”
Ez temaşevanê heştê adarê
Adar, te pîroz nakim
Bi dilê sar, çavên sor temaşa te dikim
Weki jinên din jî bang nakim
Hêrs dikevim
Hûr, hûr dibêm, giran, giran deng dikim

Gor min her jin, her mêr hêlîya rêveberîya mal û welatê xwe ye
Mêrê kurmanc dev de dibê “azadî”, lê dil de
Dil de, li hember e
Dibê; “ azadî bimire, ji derîyê min dûr bimîne
Ez çi bikim ku, jin, qîz, xweng û bûkên min
wan gotinan nebihîzin

Ew dîtî nêzîk nebe”
Heştê adarê kulek e
Çîtîka serê wê de wekhevnebûn dilerizin
364 rojên dest û pişt girtîyên mêran dilîzin
Çima roja mêran tune?
Çima hebî?
364 şev û roj ji wan re ne
Camêrê kurmanc jina malê re dibê
“Ez mêrê te me
Ez Xizirê kal, Şêx Hadîyê Lalêşê,
Îshaqê Mesîhîyan, ez Mihemed Mistefa me
Tilîyên henekirî ser qefsingê bigihêjîne hevûdu
Hember min bi kitana devgirtî
Bi junîyên li tirsê sistbûyî, ser pîya biskine
Tu heqê te tunîne, rûnenê
Seba gavkirina derîyê derve
Li şêmûgê derbazbunê
Ji min, ji xwedîyê xwe destûrê bixwaze
Tu dizanî ez kî me?, Teberika xwedê me
Jinê, qîza xelkê
Xwestinên min bike
Mala bavê xwe bîrke
Mesîn û lengerê bîne
Lingên min bişo, kefke
Bêna qefîlandina rojê ji bedena min dûr ke

Sêra jinan dikin simêlan badidin
 û rên dirî pêşve tan didin
 Morîyên piştan giranîyên wan ranagirin
 Ji heştê adarê bêxeber, li rewşê bêzar in
 Deng bilind kirina jinan wekî qeşmerî, bê dem dibînin
 Ew koçer in, gundî ne, karmend in, karker in
 Jin bangî wan dikin
 “ Netirsîn, hêla me ve verin
 We em nêzîkê kursîyan nekirin”
 Wan bi canê jinan namûs xelas û pakiş kirin
 Bi dîtînen kevneperest
 Em li civatê, li jîyana civakî dût kirin
 Di ber çavên me de perde vekirin
 Di partîyan de, di rêxistinan de
 Em kirin bûkên li darên ziwa û ji paçên kevn çêkirî
 Ji xurtbûna jinan ditirsîn
 Loma wan li karên îdeolojîk dût dihêlin
 Bi rastî me ji xwe re rêheval nabînin
 Tama ava azadîyê bi zimanên wan neketîye
 Nizanin, loma xwe ji yên dora xwe jî dût digirin
 Li wenda kirina kursîyên xwe ditirsîn
 Bi ava danîyan rûyên xwe şuştine
 Rûreş in
 Ramanên rojane ji wan re kemîn in
 Hêlîyan de xwe wekî piling dibînin
 Polîtîkvanên me mêr in
 Dinivîsînin, darda dikin
 Jin di rêxistinan de demê tijî dikin
 Ava germ yek û yek li mivanan belav dikin
 Yên xizmetê ne, xizmetê dikin
 Civat û mêr, hes ji jina “ stûxwar” dikin

Kele dibirin, xurt bûnê ji hevûdu digirin
Dêra me dibînin
Gilfîyên me dikin
Yên kinik û dirêj li teniştê hev in
Lo, lo tedarîka xwe bikin
Xwe tev pêçane, dest bi dar in
Li me qaîl nabin
Westanê nizanin
Pîl û pirtî li daran pêçane
Ji sibê ve li meydanê ne”
Kî dikare wan çavînî bike
Mêrê ku diqarê bi çavên pirsek, tanketî
Xwe ji komê dûr dike
Nîrkutik bi qara jinan tên teqandin
Helpung di pişikên de cîh digirin
Wekî gurîyan xwe dixurînin
Êşên bîrovan wan dilerizînin
Pirtuyên jinan li birînan dipêçînin
Xuraşa destan re melemê nabînin
Di destê van de çi tiştêk nine, nikarin tiştêkî bikin
Mêrên qolîk ji hersê mînderan didirînin
Yên terin ser axpînan
Wekî congeyên Qersê
Zibil hildavên, diweşînin
Xwe wekî gayên di bendesamîyê de dibînin
Dor hindik, hindik tê jinan
Loma agir ser xwe de diweşînin
Jin dibê; “ ez vî derdî nakişînim, nasekinim, terim
Nav malê de wekî hêsîr im”
Mêr bi hersê nizanî çî bike
Bi qehran di nav malê de tere, tê, dibeze, gav dike

Gor wî, jina xirab yê din re çixirê vedike
 Bûyeran mezin dike
 Qîza xeşîm çavên girtî vedike
 Mêr li heştê adarê bêzar dibin
 Dixwazin sa'et pir zû derbazbibin
 Bi tarîya danê êvarê qîrînîya jinan tê birîn
 Tevzîrîya camêrên polîtîk nayê dîtîn
 Mileyên jin xwe bi dîroka jinan dipêçin
 Ramûsandina mêrên egoîst
 Wekî xizara ji hesin dihesibînin
 Di bin hestên derew û qarlêş de namînin
 Di heştê adarê de jin wekî hurîyên waran in
 Bi piştên xûzik dayîk buyîniya xwe nîşan didin
 Zaroyên ber singan jî di paşilên xwe de digerînin
 Hin bi hêrsa salan ber teqandinê ne
 Dixwazin koma mêran biqewitînin
 Jin hilpekîn, hilkişîn
 Mêr ditirsin, dibên; “ ew xwestvanên civata maderşahîne
 Zêde nare rêveberîya me dihelişe, belav dibe”
 Jin dixwaze bibe necar û malê gor xwe çêke
 Mêr ketine çorozê, tik û tenê mane
 Jina ciwan ji ya pîr re dibê
 “Şerê wan neke, li cîh bihêle!”
 Îro mêran aqil qelibandine
 Demsala me nêzîk dibe
 Xwestinên me, şimşata me ew gêj kirine
 Seqem li wan teng bûne
 Ramanên rîzyayî di canên wan de wekî axû ne
 Qala me dikin, wekî din tiştêkî nakin
 Mafdarî di dest wan de nîn e
 Xwedî guman û bi dudilî ne

Ew ê ji xwe re tiştan hilçinin, daynin
 Îro xwe wekî hespên birîndar dibînin
 Nav hev de pevdiçin
 Qeydeyên xwe, sincên xwe mejbûr in li cîh bihêlin
 Ji quretîyê, kevnjenîyê dûr bimînin
 Her ku em gav davên ew ji kumêtîtîyê dikevin
 Aşît ketîye ser wan
 Di nav kevanokê de man
 Bûne cureyên deşt û mêrgan
 Yêlxîyên zozanan berdan, tenê man
 Drûşmeyên me serên wan şil nakin
 Dibên jin har bûne, derketine kûçan, şerm nakin
 Ji tiştên tal xwe re tengasîyan çêdikin”
 Dixwazim bibêm
 Bavino, apino, birano, pismamino, mêrino
 Me nexwar
 Gepên nan, tîkeyên qawirandî, serên şîr berdan nav
 Lêvên we yên tirş û tal
 Jinan pat, jinan keland we xwar
 Dayîkan hûn xemilandin, me li xwe nekir
 Dapîran tev de heq dan we, me deng nekir
 Hûn qayîl bûn, em zevicîn
 Mezinan xwestinên we bi dengên bilind ji we pirsîyan
 Bi kêfxweşîyê hun bûn zava
 Hemû derfet dane we
 Em bûn sewîyên malên xwe
 Mezinan rê dan we, me nexwend
 Azadîya aborî bû heqê we
 Hûn bûn berdevkên me
 We gor xwestinên xwe nivîsand
 Me belavok pişt kirin, belav kirin

Em bûn barkêş, hûn bûn xwedî karwan
 Me nûbûnkirina dinê hîşt ji we re
 We xwest, dilê we ket, em we re zewicandin
 Me law anîn
 We got; “ me zevîyên xwe rind ajotîne
 Genim îsal pir çê ye
 Berxên me nêr in”
 Me qîz anîn
 We got; “ dêlik teliqîya ya me mê ye! “
 Em hev re şixulîn, mêr bûn xwedî
 Hûn mirovên malê bûn, em qîzên xelkê
 Her dem bi hestên bîyanîti
 Hûn nêrin, azad in
 Em mê ne, her yek serek pîvaz in
 Ew azadîya çewt serê we bixwe
 Em girtîyên we ne
 Lê bi dengê bilind bibên
 Hûn girtîyên kê ne?
 Em darên mazîyê
 Hûn sipîndara ber herxê
 Her ku me qir dîkin
 Em dizên, bin de şaxan didin
 Le hûn
 Bin barên giran de
 Morîyên piştên we xwar dibin, difîrin
 Pirsên cihanî bi çavên vekirî nabînin
 Li ezman jî hîv û tav li hevûdu pir dûr namînin
 Pirsgirêk ew e, em wekhevîyê nizanin
 Bi nezanîya salan hevûdu diêşînin, dipelixînin
 Ez heştê adarê pîroz nakim
 Wê rojê jî mêran re xelat dikim

Nikarım Derdê Tenêbûnê Bikişnim

Derê qonaxa me li dar a bîyê
Dapîra serîreş nav da dibiriqê wekî hêlîyê
Kes nizane ew çi dikişîne
Şevên reş û tarî kîjan xewnan dîbîne
Belavbûna torinan kezeba wê diqewirîne
Bi serketina me serî bilind e
Gaveke wê li bajêr e yek li gund e
Di nav gundîyan de xwe zana dibîne
Derdê giran, pir tenê maye
Ez bêrîya deng û klamên wê dikim
Lê digirim, wê re deng dikim,
Min re dibê
“ Keça min, ez tenê baş nakim
Barê tenêmayînê nayê kişandin
Gegan nikam nav malê gavkim
Derdê bêkesîyê du xwe de kaş nakim
Xwestin û hesreta we bi klaman deng dikim
Hêlekê ve digirîm, hêlekî ve bangê xizirê kal dikim
Derîyê bêderê koz nakim
Çavên min li rê ne, rêwîyan çav dikim
Nikarim ber malê bimalim
Astar û caciman di xanî de rast kim
Teselîya min ketîye, tenê me, kokim im”
Ez pir dûr im, nikarim herim, verim
Eza li koçberîyê dikanim çi bikim?
Zaroktîya min tê bîra min, hesretê dikişnim
Dapîra Zerikî xwe dihêjîne
Şara ku li fesê sor pêçaye rast û çepê ve dikişîne
Li oda ya mêvanan kirtikên darên gûzê dihêjmêre
Bi hêrsê fîstanê rengtarî di ser kirasê sîs de li xwe dike
Pilde pilda wê nasekine, stîya qonaxê nikare tenê bimîne

Dev nasekine şip, şip deng dike
 Dixwaze bi xeyalên me şevên hûnik sibe bike
 Kî dikare hember wê deng bike
 Nizane bi kîjan hacetî kula dilê qelişîdax bike
 Di gencîya xwe de bi bayê terî û derpeyê xwe
 Toza nav malê radikir
 Xanimê forsa mîrjinan belav dikir
 Îro dibê; “ ez serî reşim, qutnîli xwe nakim
 Enîya xwe de zer û zîvan pas nakim
 Bi fîstan û kincên reş royên mayî derbaz dikim
 Tiştêkî naxvazim
 Ez ê sako û dîvîtinan çi bikim?
 Sandîqa min tijî kakil e
 Ka tu li cem min î ku miştêkê bigirim, pêşa te kim
 Ez ê mewîj û gûzan li kê belav bikim
 Ka zarok mane ku ji destên hev birevînin
 Ez li dû wan sêr kim
 Kurm ketine ardê li embarê
 Nikarim xwe re hevruşkeke çê kim
 Qey ez wekî berê me?
 Dikanim refê mirîşk û culuxan xwedî bikim
 Hêkekê nabînim ku bi rûnê malê tasek qeyxane çêkim
 Anixê bikelînim, sar kim, vexim
 Ez a di xanî de tenêmayî çi bikim?
 Bi xeyalên zaroktî û azabîya we keviran dixemilînim
 We tev da di nav malê de dibînim
 Hûr, hûr dilorînim, tema me, teva bû me, bû me qax
 Derdê xerîbîyê ez helandî me
 Di nav koma cîranan de xwe tenê dibînim
 Qîza min, min ew tenebûn heq nekir
 Ez ê çi bibê m xelkê li me wa kir
 Rastî, bes e, gotir nakim
 Tarîketina êvarê, berê sibê

Hîva zerî û tava ku vedigere nav hûrikên xwe re
 Qezî dikim, raber, raser digirim, destên xwe vedikim
 Pêşta xelkê re, paşê me re xêr û xweşîyê dixwazim
 Qey ew li me sû ketine, em gunebar in?
 Nizanim, nizanim
 Di qonaxa duderî de ava nahalê û çuqikên borik
 Dengê min, qûrînîya min dîbihîzin
 Tenê ew ji min re dibersivîn in
 Şeyê didanfîrî ji destê min xij dibe dikeve
 Nikarim berfa bi tozik bûmînim
 Çavên gewrbûyî û qefilî, dora xwe jî nabînin
 Şeveqê berîya cîranan ez hişyar dibim
 Bayê kûr ji min re qeyde ye
 Wekî dengê tembûrê dibihîzim
 Heta sibê bi êşa şerpençê dinalim
 Karê salan qorên min tevizandine, buldibim ku ji cî rabim
 Çermê canê min qermiçîye
 Derdê hesreta we rûvîyên min badane
 Hindik, hindik, gav bi gav dê teva dikim
 Digihêjim serî, ku bimirim mal de dimînim
 Çûçik û mişk meyîtê min dibînin
 Kes tune ku kefenekî bigire û bîne, wekî toreyên me, min helîne
 Kî di dora min de maye ku canaşîye bide
 Pagên nav gund xofê belav dikin
 Nav odan de çukreşik hêlînan çêdikin
 Dema ez ber wan de diborim
 Dibêm qey kal û pîrên berê derve sêrdikin
 Bêriya her tiştê berê dikim
 Qîza min, nikarim li bajêr di malên teng de rûnim
 Di nav bêna neftê de bimînim
 Ez rindîya, rehetîya vî gundî li ku dibînim?
 Ku bin sîya gûzê rûniştim
 Xwe bextewar dihesibînim

Loma di neqeba Stenbol û gund de têm, terim
 Heta ku zivistan dibore xwe dixum, bê hedurim
 Ku gulan hat, min ku berê xwe da gund
 Rastî, pir, pir şa dibim
 Gund kulên xwe re wekî tizurikên germava Qanqalê dibînim
 Şêst salên min li ber vî çîyayî derbaz bûn
 Nikarim lê dûr bimînim, gîştî, himik, himik
 Dar û ber, gom û axur min danîne, çêkirine
 Nikarim bihêlim, dûr ve herim
 Heta ku xweşim xwedîtîyê dikim, av didim
 Darên rezî hişk nakim
 Qîza min hesp bi yelxîyan
 Çûçik bi refan, pez bi kerîyan
 Teyr bi çêlikan hedura xwe tînin
 Zindî, kal û pîr nikarin tenê bimînin
 Qonaxa mezin û ez, em bêkes in
 Ez ku derîyan venekim, ranebim, negerim
 Em hev re zengê digirin
 Di nav xweşîya vîgundîde bi derdê tenêbûne difetisin
 Qîza min, qonaxa me wekî qutî ye
 Îro cîrana me ya Qeşê şîv patîye
 Para min daye Gulika xwe şandîye
 Gotîye; “ pîrê tenê memîne
 Dema xwarinê were tevî me be
 Îşev zarokan re çîrokên berê bibê, cem me bimîne”
 Min bêrîya kilora qatik kirîye
 Zirfet, girik, pişurug, jajarûn, sîr
 Qavut, qax, çîr, firoyê sîs, toraqa hêşin bûyî
 Bîna wan nav sewaxa malê de maye
 Heta ku xweş im nahêlim ev xanî bihelişin
 Ji we gîştîyan re osa min ev e
 Li mal û milkê xwe xwedî derkevin
 Bila xêrnexwaz bi me nekenin

Bifikire Ji Raman Netirse

Kekê min, xwişka min
Ji raman metirsin
Bifikirin , bifikirin ku
Hûn bikanin pirsan bipirsin
Xwe, civata xwe nasbikin
Bi rêya xwe rexnekirinê
Xeletîyan rastbikin
Çalakîya ramana we ku pêşve neçe
Rêberê dînî dikare cîyê we de biryar bigire
Ew hebûna we distine, digire
Tu ku xwedî biryar nebî
Hebûna te jî pêşve naçe
Keda te beradayî diçe
Tu yê bibî lîstika olan, olvanan
Ew ê bo te bibin biryarvan
Bi wan biryarvanan ro digejin mehan
Civatên ku polîtîk, aborî, çandî pêşve neçû ne
Xadim û xulamtîya wê tebaqê re vekirî ne
Ew bîrê ji kûrbûna gel re amade dikin
Raman li ava bîran dikevin dibirqin
Avên genî mejîyan de birînan vedikin
Hêvîyan didin wendakirin
Kesên ku bi rêya dîn jîyanên xwe didomînin
Sibê heta êvarê sa'etan bi runiştina ser postan diborînin
Ku ew civatê re bûn rêber
Devê ji murîdan dernakeve xeber
Bi xwestin nahêlin civat perwerde bibe
Diyarîya wan gel re
Feqîrî, nezani, belengazî
Rêberê dîn tenê bo malbata xwe

Dewlemendî û kêfxweşîyê dixwaze
 Qet mirinê nafikire
 Hêla malê dinê ve dibeze
 Ji heremên bin destên wan, mirov mîna mirîyan dijîn
 Nimêj dikin, nîyazan dibêjin
 Bawermend ji rêberên dîn napirsin
 “ Xwedê li ku, kîjan demê
 Hûn xwe re kirin alîkar” nabêjin
 Belêngaz ji xezeba lawên xwedê ditirsin
 Rêberên olî şuna mirovan de difikirin
 Bo her tiştî ew gor berjewendîyên xwe biryar didin
 Nav gel de kara wan ê herî mezin şelandin e
 Tenê dizanin dîrûdan bixwînin ji gel bigirin
 Kêmasîyên malan bixwazin
 Ne elimîne dayîne
 Gelek, gelek tema ne
 Gune û spîyên xwe jî bê berdêlk nadin
 Gelê me yê nezan bin barên tirsê de
 Ji xişm û felaketê ditirsin, mejbûrê wan dibin
 Rêber bo kûrbûn û kerbûna gel nimêj dikin
 Radibin, rûdinin zikan fireh dikin
 Nizanin şixul bikin
 Gor berjewendîyên xwe biryaran derdixînin
 Navê xwedê bikar tînin
 Mirovan mejbûr û karkerê xwe dibînin
 Herdem têr in
 Tenê daneke nikarin bê xwarin bimînin
 Perdeyan ber çavên gel datînin
 Wan ji helimandinê dûr dixînin
 Keda bawermendan dibe wardat
 Zanîngehan de zarîyên rêberan dixwînin
 Ew gor civatên vebûyî zana ne, her tiştin

Ji zanistîyê, ji zanînê ditirsin
Şexis wekînv mirîyan dijîn
Rêberên olî difikirin, biryar didin û dibêjin
Kî dikare bikeve navbera xwedê û mirovan?
Tenê rêberên şêlkar
Keda gel dimijin
Yên hişyar çevtî û xirabîyan dibînin
Hember sîstema bawerîyê xwedîyê xurtîyê nînin
Loma nikarin her tiştî vekirî bibêjin
Ji encamên provaqasyonên rêberên dînî ditirsin
Bawermend tenê guhdarvan in
Hîn nebûne, pirsan napirsin
Rêberên dînî dibêjin mezinê me tenê xwedê ye
Dermanê jîyana bawermendan dest me de ne
Merîno hûn dest û paşil tijî werin malên me
Em ê melemên pirsgerêkan bidin we
Kekê min, xwişka min
Herdem rêber tîrên jahrîkirî dikişînin
Ser ronahîya pêşveçûyîna me
Kevn û qirşên xwe layiqê we dibînin
Ji xewa sedsala pazdemîn rabin
Xwedî biryar bin
Ji kesên nezan, sextekar hêvîyan mekin
Demên mêhdîyan zû ve borîn
Bû çil sal ku xelk çûn serdana hîvê
Çavên xwe vekin
Li xeyalên vala sêrmekin
Serên xwe ji xewa mirinê rakin
Bila dilxwaz, zana dermanên xweşbûnê bidin
We perwerdekin
Belê, belê dagirker rêberên dînî jîr dikin
Bi zanebûn kevneperestîyê re, rê vedikin

Pispor gor sosyalîzasyona civatê bernaman amade dikin
Encamê de, berheman jî hev re nav uskirekê de dixwin
Ramanan ditevizînin û kud dikin
Dagirker û destên wan
Rêveber paqijan ji civatê dûr dikin
Navbera wan de neyartîye amade dikin
Herdem yekîtîya netewî xirabedikin
Bîr û bawerîya kurmancan ji hevûdu namîne
Rêberê olî yê xizmetkarê xelkê
Dawîya xebata xwe yê xirab dibîne
Bi kêfxweşî ser text û postê nerm rûdine
Çavkanîya jîyana rêberên xirab nezanbûna gel e
Navê hinan şêx, hinan pîr, hinan seyîd, hinan mele

Berjewendîxwaz

Hin polîtîkvanên me hene
Hemû tiştan ji xwe re dixwazin
Le bo heval û dostên xwe ne ewqasî dilxwazin
Ew gor xwe aqilmendin
Bo tengasîyan hevalên xwe pêş ve didin
Hişyarin, ji bo rehetîya xwe paş ve dimînin
Le belê tirsonekin rewşa wan tê fêhm kirin
Pêwîst e gor xebata xwe zimanê bê hestî jî kin bigirin
Çi heyfe, ne jinxwazin ne merxwazin
Ew gor xwestinên xwe tekîlîyan Dixwazin
Belê, belê polîtîkvanên zana û qenc
Bo civatên pêşve neçûyî rêveberin
Nakevin binî, ser bêjîngin
Civata paşvemayîde
Jiyan û şexsîyata kesên berpirsîyar gelek girîng e
Yên ku rola xwe baş dilîzîn
Dîrokê de navê wan dimîne
Kurdên ku bi salane ji şoreşê dûrin
Xwe li ser hemû rexistinên dibînin
Xwedî birek û şûjînin
Ku mikrofon ket dest wan
Xwe mamoste dihesibînin
Zehmetkêş dibêje û dike
Bi rastîya xwe nav me de dibiriqê
Nav polîtîkvanên kurmanc de nexweşîya herî mezin
Rexne hez nekirin û xwe re xwestin e
Egoîzm rexistinên xirab dike
Dawîya armancan tîne
Ew xirabî bi dehsalane ji nav me ranabe
Navên mezin egoîstan têr nakin
Li wardata xwe dixwin, xwe xilas dikin

Kemasîyên xwe nabînin
 Li sedeman digerin ku yên li dora xwe sucdar bikin
 Wekî bizina pelçem xwarî
 Qaşikên daran jî rêş dikin
 Soymeyên hişk bûyî ve xwe dizeliqînin
 Serên xwe bi jor ve hildikişînin
 Ji xwe bilindtir kesî nabînin
 Nexweşîya navê dibiriqê, têkilîyan xirab dike
 Berjewendîxwaz nikare herema xwe de bimîne
 Dawîyê de bardike
 Ji dest were hinên dora xwe dixeniqîne, hinan dardadike
 Her ku navê kursîyên wan mezin dibe
 Şexsîyeta wan biçûk dimîne
 Tevêhevkar, ser xwe re kesî nabîne
 Xwe re xwestin dawîyê de dibî eşkere
 Gel rêveberên wer re dibên “ dê here teşqele”
 Xwe hişyar dibînin, nayên ber kar
 Piştî dilxwazan re dibin bar
 Kî dikênî wan ji ser kursîyan bîne xwar
 Dema rewş û hestên wan ê rastî ku tê gotin
 Çavê gel de dibin wekî mar
 Xwe re xwestina zêde ne hesteke dilpakij e
 Şexsan dirizîne, dikuje
 Nefsa biçûk, xwestina wekhevî
 Mirovan mezin dike
 Evîna evînan belav dike
 Xwe re xwestin
 Arteşeke xirab dike

Tama Jina Malê Tirş e

Dapîran, kalikan
Dê û bavan me re digotin
Mêr mîrên malê ne
Hukimdarê bermalê ne
Jin stûn e, binyat e, alîkara axayê mal e
Xwadiyê wan navan belengaz e
Bin berpîrsîyarî û baran de dinale
Civat e barê mêran pir girankirîye
Îşligên pir tenik û teng li wan kirîye
Mêr mîrê mal e
Ku kar û wardatê peydaneke
Tencika malê nakele
Zarok ji ber jana zikê birçî dinale
Dikên birçî
Xwe nav hurîyan de dihesibînin
Qîz û jinên kurmanc xwe re xizmetkar dibînin
Pir zû ji ya malê têr dibin
Dixwazin der ve xwe re têkilîyên vêşartîbibînin
Bi îşmaran, filîskan xwestinên xwe nîşan didin
Loma heta berbangê ji der ve dimînin
Bo dem derbazkirinê li malê tişteki nabînin
Bê moral, bê hedûr, dil tengin
Jina malê her dem xwestinên mêr re amade
Nikare bedena xwe jê biparêz e
Bi dil û bê dil
Hemû xwestinan re dibe razî
Jiyana wê nav mal û zarokan de dom dike, dirize
Mîrên me re pir xweş tê, tama rakêtina dizî
Belê, belê
Kurmanc behsa namûsê dikin
Encama edet û toran

Gelek ji wan gor xwestinên xwe
 Gor heskirinên xwe nazevicin
 Nikarin evînên xwe hemêzkin
 Loma berê xwe didin derve
 Kortên zevîyan, neqebên deştan, taldeyên konan û newalan
 Gor ciwatê xwestinên xirab û qedexe re
 Malxwedîtîyê dikin vedişêrin, diparêzin
 Hûn ku ji min dipirsin
 Camêrên kurmanc belêngazin
 Xwe bi şixul û berhemên doxinê eşkere dikin
 Jina can, delal û seksî dixwazin
 Çi camêr in, çi egît in
 Kû hatin pêncî salî wan de hal namîne
 Meyît in
 Rastî tama jina malê tirş e
 Ya yara veşartî hevrişk e
 Hestên heskirina veşartî pir xweş e
 Ya derve firîk e
 Ya malê çêlik derxistine, mirîşk e
 Çermê zik sist bûye
 Lemlatan xwe berdane
 Reşikên çavan paş ve çûne
 Li leman rengên sor û spî nemane
 Ferên bedenê wenda ne
 Loma feqîr nayê ber çavan, di taldê de ne
 Civat jinan re dibê
 “ Hûn alîkarê mêran in
 Hember zordarî û zilma mêran
 Şînê bikin, bigirîn, binalin
 Xwedê we bo xwedî zilaman ji parsûya adem amade kirin
 Xwestinên mêran fêm kirin
 Xwedê û resûlê xwedê jî mêt in
 Bi edeb bisekinin

Ew ên ku ji jor ve li we dinêrin
 Jin harin, gune barin
 Mêran bi lîstikan dixapînin
 Sêvan didin ji bihuştê derdixînin
 Her tişt ji jinan tê
 Belayê serê mêranîya me ne
 Malên bê jin wekî xwarina bêxwê ye
 Bi sed salane mêran barê piştên xwe avetine
 Bi hemû giranîyên xwe ser pîlên me ne
 Xwedê û resûlê wî neheqîyê dibînin
 Hêla camêran de şunve girtine bê dengin
 Jin bûne mehînen malan, xwedî xem in
 Hatine xemilandin, bi zîn û zengîn
 Tiştêk, rastîyek pir balkêş e
 Resûl hemû mêr in
 Dorbenda jîyana jinan ew xêz dikin
 Mafan dibên, nextan dibirin
 Sînoran amade dikin, emrê jinan dihêrin
 Şêx û mela dibên adem ji hewayê pîroztir e, çêtir e
 Jin nikare cîyê mêr bigire
 Dema ku bu tengasî
 Mer diqîrin: “Nalet li jinan were”
 Hêla din ve dibên dayiktî pîrozî ye
 Rewşek giranbaha ye
 Rastî, nav olan de, dîrokê de durûtî heye
 Ez dibêm ey hewa tu çiqas baqil, jîr û jêhatî bûyî
 Te bavê mêran, adem xapand
 Ew li dijî xwedê derket
 Dev ji bihuştê ber de û du te ket
 Ya rastî ew çîrok baqilîya te nîşan dide
 Wê dewlemendîyê kes bi peran nade
 Hember lîstikan de merî bi zanabûnê
 Hişyarbûnê ser dikeve, kar dike

Wenda kirin, neçar mayîn xwedîyê dilê xirab har dike
 Dibên te adem xapand, ji xwedê dûr kir
 Ew bin tesîra te de ma
 Wî hestên xwe wenda kir
 Tiştêkî ecêbe
 Merî ser dîrokê, mîtolojîyê xeber didin
 Bo têkilîyên jin û mêran rastîyê nabêjin
 Gor xwe û kara xwe çirokan peyda dikin û dibêjin
 Waazan didin jinan
 “Guhdar bin, pirsan mekin
 Tiştên ku tên gotin qebûl û fihêtkin”
 Pêwîst e jin jîyana xwe rexne bike
 Xirabî û nebaşîyên ku bo wê hatinê amde kirin qebûl neke
 Civatê nîqaşan re amade bike
 Mêr rehetîya sed salan xirab nake
 Ew jina ku ji parsûyên sêzdemîn hatîye amade kirin
 Ez qebûl nakim
 Ez ê wê çîroka derew
 Bi amadekirina jîyanek azad û wekhevî ji holê rakim
 Mêran bindestîya jinan re hêcet amadekirine
 Jinan bê pirs rolên xwe qebûlkinê
 Çewtîya xirab, ji xwedî rîyan bawer kirin e
 Hukum dest mêran de ye
 Pêwîst e jin bibê
 “Ne canê min, ne jana min
 Ne şîna min, ne hestên min
 Ne şahîya min yên firotinê ye
 Ne ya kirînê, ne jî ya kirîkirinê me”
 Medya dest mêran de ye
 Kîjan mêr?
 Mêrên xwedî ramana qilêr
 Medya bedena jinan dike sorxaca xwarinê
 Rû, sing, şeq, tilor û zikên wan ji hev dike

Karmendan re yek bi yek bazar dike
 Jinên ku bedena wan dikeve dest medyayê
 Belê dewlemend dibin
 Pereyên ku kardikin
 Mejbûrin seba kêfxweşîya axayên xwe bidin
 Hestên wan jî dibin yê karmendan
 Bedenên wan hemû hev re tèn firotin
 Dema adem ve ew rêçetê ajotin
 Berê jî bazara jinan de mêran cîyê xwe digirtin
 Bo jinên medyatîk ne hest, ne jî beden dimînin
 Qîzên me yên bê mal û bê nan rastîya jîyana wan nabînin
 Şeqên tazî, zerî û zîvên ser wan dibînin
 Bi hesreta jîyana xweş cigaran dikişînin
 Bala wan dikişîne şan û şuhreta singên tazî
 Dibên belê belê piştta vekirî
 Bi dewlemendîyê ve dibeze
 Nizanin ku xwedîyên wan bedenên mazî
 Ji pelişandina karmend û qeşmeran re dibin razî
 Têkilîyên bi derewan avabibin
 Pir zû xerabi dibin
 Qîza nav malê û girtî
 Sêrî televîzyonê dike û bi xeyalên dora xwe dixemilîne
 Hêwîya mîrzayê hespa spî maye
 Teba nabî, ciwantî ye
 Bi xeyalan tamê digire, stî ye
 Rastîya paş kamêran nizane, nabîne
 Tenê bi awê xwe ye li ber têlevîzyonê
 Ê çav bel kirina wî dibîne
 Rewşa bavê bala wê dikişîne
 Çav birçîbûna wî ya cinsîtî ferq dike
 Dengê kûr, kûr hesret kişandina wî fêr dike
 Hêla din ve kalê heftê salî li ser mîndera reş rûniştîye
 Xwe dilerizîne, tilîyên xwe dikişîne, reşikan dibiriqîne

Çavên gewr bûyî hêlên din ve naçerixîne
 Bi aktorên ve yek dijî
 Dengê dêrî, wî li ser cacimê vediciniqîne
 Bila bavê temaşevanê, diltêr bî
 Kalik bêrîya bîst salîya xwe dike
 Dixwaze bê kopal ji erdê rabe
 Dibêje; “ Lo, lo qey yên me jî jin bûn, jin in?
 Sêrî yên xelkê bikin
 Têr xwarîne, xwe alistîne wekî noginin”
 Ber çavên bavê wê dîya wê ku dapîrik e
 Bi kincên pîne kirî, bi bîna xûdanê nav xanî de digerî
 Mîna berê şevlê nade, sist bûye, tam sarik e
 Jina malê tirş bûye
 Ramana mêr û revşa xwe fêhm dike
 Bin barê toran de ew ê çi bike?
 Naxwaze dengê devjenîye li dorê bilav ke
 “ Ketim, mêrê min bi min qayîl nabî
 Dema min dibîne madê wî xira dibe
 Xwe dide nebîstinê, berê xwe vedigerîne
 Her hêlê ve ji min dûr dimîne
 Zarokên xwe didim dor û ber singê xwe
 Kes şuna kesî nagire
 Rihê tenê mayî bi evîna wan têr nabe’
 Xebera wî ji wî tune
 Sing de mûyê spî hêdî, hêdî cîh digire
 Nîşana kalbûnê dikolîne
 Ew xwe wekî siwarê hespê kihêl dibîne”

Bê Arî û Malbat

Jina nezan û bê ar
Mêr ji hespê tînê xwar
Li kerê dike siwar
Binê lingan nal dike
Dûr ve hay, hay dike
Bi dengê tamsar dûrve bang dike
“ Tu camêrê malê
Xwadiye bermalê
Mertegê li merxê
Ji kû tînî, bîne, çi dikî bike
Terî kû here, vegere
Bajar û gund
Nêzîk û dur li dora xwe bigere
Bişixwûle, kar bike bîne
Westandina te, xemgîrîya te ji min re xem nîne”
Malên wer de evîndarî tune
Têkilî bê tam e, bê tîn e
Jin bê şerm û bê ar be
Mêrê reben ji xwe şermke û stû xwar be
Zarokê ku wê malê de mezin dibe
Bê perwerde dimîne
Navê vî halî rewşa kom û kulfet e
Dibên kom û kulfet binyata civatan e
Ku komî û kulfetî de wekhêvî, hevûdu parastin
Zimanê şîrîn, aştî, heskirin tunebe
Tenê li ser berjewendîyê û qeşmerîyê avabe
Bila ew kom ji binî ve xirab be
Ez nayêşîm, dilê min qet namîne
Ew helişandin ji min re nabe xemgînî
Tiştên ku têkiliyê didin domkirin
Ji hev bawerî, rêz û heskirinê

Ku navbera du kesên de ew hest tunebin
 Ew najîn, jîyan wekî mirine
 Têkilîyeke bo xwe re xwestine
 Seba hesabên biçûk avabe
 Wekî mala bê hîm pir zû xira dibe
 Ya rastî ez nikarim bê evîn bijîm, bimînim
 Loma xwestin û hestên xwe gelek vekirî dibêjim
 Hêla pir kesan ve nayê fêm kirin
 Bi raman û eşkeretîya wxe ve tenê dimînim
 Durûtîyê, tevzîrîyê, hesnakim, qet naporêzim
 Ji sextetîyê dûr diskinim, bi rastîyê ve dizeliqim
 Têkilîyê de qelptî, nejidilî hebe
 Qedr û qîmet û heskirin tunebe
 Zarokê pênc salî sarbûna nav malê fêm dike
 Mêrê mala bê heskirin
 Bi şevên bêxew, mehan derbaz dike
 Jina ziman xençer, kes naxwaze
 Cîrantîyê re jî qet qebûl nake
 Ew ji mêr re dibê:
 “Nesekine, neqefile, bêhna xwe veneke
 Bişuxule-bike, bişuxule bike”
 Xwe neyêşînî varyata malê zêde nabe!
 Ser keda wê rûdine jîyana xwe dom dike

Penaberî

Ji dê û bavan re banga min ev e
Pizêzan nedin ber singên xwe
Zarokan daneynin paş stûyên xwe
Tûrikan negirin destên xwe
Dûrmekevin ji gund û bajarên me
Bi gotin û xwestinên xelkê mebin penaber
Yên ku ten rêyên zehmet û dirêj de dimînin bêhal û bêfer
Naxwazim zarok bibin koçber
Ew li çîya û deştan binêrin bi çavên hesret û keder
Dixwazin nav baxçe û kolanên xwe de bilîzin, bazbidin
Yên xwedî hest rojek welat bi sed rojên penaberîyê nadin
Yên ku dikişînin giranîya wî derdî dizanin
Malên bîyanîyan de bi mêvantîyê roj derbaz nabin
Tav tune, bin mijê de dem nabore
Xelk xwedîyê
Bostek erdê me tune ku
Zarok singê xwe bidin tirêjan û li ser piştê ramedin
Zarokên van welatan jî mîna mezinên xwe ne
Bîyanîtiya me tînin bîra me
Koçberîya me didin rûyê me
Tasa ava sar ser me de dikin
Xwe bilind dibînin
Hevaltîya berxên me nakin
Wan re nalîzin, cudatîya xwe eşkere dikin
Zarokin gor ramanên, gotinên mezinên xwe hewl didin
Naxwazin bîyanî bi mevantî jî li welatê wan bimînin
Silav nadin, nakenin, dûr diskinin, pir sarin
Helvestên xwe venaşêrin
Hemvelatîyên vî welatî me re dibên
“ Hun bîyanî ne, armanc û xwestina we çi ye?

Hatin çi, li vira gihîştin çi, li çi digerin?
 Li zêr û zîvan megerin
 Me kar kir, me tengasî kişandin
 Dawîyê de welatê xwe dewlemend kir
 Herin, li welatê xwe erdê vedin, bikolin
 Li vira tiştên mîstîk megerin
 Me çi wendakirîye ku hunê bibînin
 Beredayî li hêvîya jîyana xweş nemînin”
 Ya rastî dil jî êşa dil me jîtişteke nedît
 Yên me yên ku zanîngeh xwandine
 Li vira bûne paqijvan
 Dixebitin, dixebitin
 Bijîşk û endazyarên me mîna maraban e
 Teslîm bûne
 Serên xwe ber xwe de berdidin bo gepek nan
 Xwendekar in, gundî ne, karker in bê moral, stûxwar in
 Xetên wan dest wan de
 Tilîyên wan dilerizin
 Bi lemên rengên gula zer
 Bo şixul derî, bi derîdigerin
 Zimanan nizanin xelkê re dibin kenok
 Hewl didin, xeber didin bê hevok
 Nav vê rewşê de dijîn
 Hin dibêjin; “tişteke me nema, em nikarin herin
 Yên li welat man bi me dikenin
 Em ê çawa, bi çi rûyî vegerin?”
 Ew bê armanc, bi çavên vala li kolanan digerin
 Wekî mirîyên ser pîyan in
 Sifetên zerbûyî nexweşîyan re amade ne
 Quretîya kurmancan ber derê xelkê nabore
 Sarbûn û dûrbûna hemwelatîyên van deran
 Xeyalên jîyana bihuştê wekî kêrê dibire

Kurmancan çiqas bixebitînin wan re kar e
 Ku hêrs ketin dibên
 “Karê ber de û here
 Rê bibîne şunve wegere
 Bê şixul, bê berhem ji sibê heta êvarê vala negere
 Ew welat me bi keda xwe dewlemend kirîye
 Rehetî û kêfxweşî ji bo bîyanîyan amade nekirîye”
 Nivîskar, helbestwan bûne qirşvan
 Tixtor û muhendîs bûne şîrvan
 Şuna buroyan de dibin rûniştvanên
 Xebatkarên axur û goman
 Banga sibê de radibin
 Heta dora êvarê rêxê davên, qilerê paqij dikin
 Turên nav bîna xirab de radikin
 Bar dikin, li hevûdu didin
 Kenê bîrkirine û bê madin
 Nikarin bêran ji erdê bilind bikin
 Morîyên piştên xwe xirab dikin
 Ya rastî ew kar ku li ser zevî û milkên xwe bikirina
 Her mêrekî bi rehetî du-sê mal xwedîkirina
 Quretîya Swîsîyan, Swîsîyan re dima
 Kurmanc ku bibên em ji bin destên hovan derketin
 Li van welatan jî, topên gotinên giran li me ketin
 Li her derê em bê qîmet in
 Mafên mirovatîyê ku navnetewî mafên kê ne?
 Qanunên ku ewropî amade dikin
 Dawîyê de bo ewropîyan e
 Ew pir zû hêrs dikevin
 Bi rûyên sar, tîrên biçûkdîtîna me davejin
 Xwestinên xwe yek û yek dibêjin
 “ Qey me sêvên sor şandin du we
 Hun hatin vira bê xeber û bê xwestina me

Em ku çawa dixwazin , hunê wer bijîn
 Bîyanî, maf û sînorê xwe bizane
 Ewropî hişyar e, xwedîceribandin e, ne ku nezan e
 Em ê karên xirab, barên giran li pişta we kin
 Qamçîyên ji çerman destên xwe de amade kin
 We ji dilxweşî û jîyana vira sar kin
 Kes bihuştên xwe nade kesî
 Em çima bê sedem we xwedî maf kin?
 Welatê azad gor xwestin û pêşveçûyina civatê amade dibe
 Mezinên me ewropîyan bo karên xwe welatê we dabeşkirine
 Yekîtiyên we xirab kirine
 Çavkanîyên dugel bûyîne şewitandine, korkirine
 Dewlemendiya we dizîn û li trenên reş siwar kirin
 Nav wagonan de cewahîran wekî xwelîya reş xuya dikirin
 Mezinên we armancên mezinên me fêhm nedikirin
 Çanda me ev e
 Em ser ax û bin axa gelên pêşve neçûyî
bê pirs digirin û tînin
 Dinê wekî malê xwe dihesibînin û dibînin
 Jahriya karxanan, xwarina dem borî û kevnê xwe navêjin
 Ser navê alîkarîya mirovatîyê gelên bindest re diyarî dikin
 Qirş û qalên xwe didinê “
 Gotinên xwe bi dawî dikin
 Bi gavên hêrs ji odê derdikevin
 Ber deriyên ser nivîs de badikevin
 Belê gelê mino belê, rastîya koçberîyê ev e
 Li vira têkilî û xwarin bê tam e
 Yên ku bi çanda welat mezinbûne
 Li wan welatan nav giloverekî de man e
 Çav girtîne, dil şewitîne û gevez didin
 Bê têkilî, bê cîran, bê dost û yar in
 Nikarin xwe biparêzin

Bersîvên neheqan bidin
 Bê rih û pir zêde tenê ne
 Li dora xwe dizivirin disekinin
 Her tiştî ji bo xwe wekî dijmin û kemîn dihesibînin
 Nahêlin zarok firsendan bi kar bînin
 Gor pêvistîyan nexwendine
 Dê û bav nezandin
 Firsend nedîne, perwerde nebûne
 Ev ê çawa ramanên rojane qebûl bikin
 Tiştên demê bizandin
 Loma li ber helimandinê jî çeperin
 Hêcet amade ne
 Dibêjin; “ em zarokên xwe û çanda xwe diparêzin”
 Mezin bi xeberên giran, pêşîya pêşveçûyîna
 Şexsîyet bûyîn û vebûna zarokan digirin
 Guhertinan qebûl nakin
 Dawîyê de dikevin hemêza nexweşîyan, bê dem dimirin
 Yê ku civata kurd bi nêzîkayî nas dike
 Rewşa penaberan pir rind fêhm dike
 Dipirse, dipirse, her pirsan zêde dike
 Bi êşa serîli dora xwe diçerixe
 Dixwaze çareserîyê re rê veke
 Nikarî encamên travmatîkên ku
 Bi koçberîyê ve zeliqîne xweş bike
 Pirsgirêkan ji holê rake
 Heta ku penaberî hebe ev bîrin dijî
 Gir dibî û xew de naçe
 Êş, jan, xwînbûn, girî û li xwe xistin domdike
 Koçberî caran tenê feqîrîyê ji holê radike
 Hin pirsgirêkan hel dike
 Hinên din re jî binyatê çêdike

Rêhevalo!

Delalê ber dilê min o
Nav baxçeyê bîyanîyan de stû xwar o
Ro nedî, bê welat bê var o
Min digo ez ê dilê xwe vebikim
Te re textê zêrin çêbikim
Tu berçema xwe şeke
Ez ê hember te rûnim û sêr bikim
Çipilên evîndarîyê şîn bikim
Li ezeban belav kim
Bi kêfîyê dora serê xwe bikim
Tu şerbeta jîyanê vexwe ez ê tijîkim
Ji şahîyê destan henekim
Ez nizanîm min çikir, çima min ro nedî
Ji nozdehsalîya min vir ve dinê li min bû tarî
Ez a birîndar ez a xwelî xwarî
Ji êşa dile min çavên min de ewr dibare
Min xweşî hêvî dikir, dîyarî hat bi neyarî
Ser tirba te kulîlkan deynim
Nizanîm kîjan çînikan çêkim
Lo lo ez nikarim, te bînakim
Rabe delalê ber dilê min rabe
Jîyana min bê te nab e
Şev naborin xew xirab e
Min re ewrên histêran hatin
Ciwane min, yên ku rindîya te dibûn
Li ber te ketin, ne tenê dost û yar
Bîyanîyên bihîstî ji cîhên dur ve hatin
Ez ê çi bibêjim, ji dora xwe tamê nagirim
Dixwazim dengê te bibîhîzim
Bîna xûdana te bigirim

Nav malê de bi xeyala te digerim
Sîyan wek bejna te dibînim
Nizanim, çima evîndar hev re namirin
Candan ku bi hev re bî, ji janê xelas dibin
Yek ku mir, yek ku ma
Nav wan malan de
Dûmanên şîn û xemgîrîyê bilind dibin
Tama li dinê mayîne namîne
Yê serpêhatî, yê kişandî jana dil dibîne
Zêde dom nake
Du te re ez jî tîm
Bi vî derdî xweş namînim
Berdêlê evîniya te, pir zû dimirim
Kud bûme
Ji êşê nikarim rabim
Bi kula te dinalim
Ez ê bi çî, kîjan dermanan devên wan birînan bigirim
Îcrana doran pakij kim û bimalim
Li dora xwe destgirtîyan dibînim
Naxwazim li ber dêrî bimînim
Rojên bê te ranagirim, xwedî şîn îm
Nav malê de nikarim tenê bimînim
Dibêm qey hinan gevrîya min girtine
Dixwazin min bifetisînin
Şevên dirêj bi xeyalên te dixemilînim
Ji êşa dil nikarim cilan de ramedim
Nikarim bigirîm û bilorînim
Kurmanco ez dil ketîme
Dilê min bi te ve ye
Ji kerba te, ji bo min xweşî, rindî nemaye
Dil ketî, heskirî rewşa min fêm dikin
Nikarin agirê dilê min belavkin

Pêwîst e mejîyê min dax kin
 De ez ê çibikim, çavikên çavan te bîrnakin
 Mirovên min dixwazin min ji te dûr kin
 Koça xerîbîyê bê xeber bar kin
 Min ro nedîyê li tirba te mêvan nekin
 Şewata masulkan sar kin
 Bo min tu bûbûyî tava ji zêr, te dida ronahî û tîn
 Bi te dihat min re bihar û havîn
 Xem nebû heta dora sibê raneketin û bê xew mayin
 Qey kî dikanê cîyê te bigire
 Ew ê evîna te bi evîndarîya te bimîne
 Quncikê dilê min heta mirine vekirîye
 Te bi rast hevaltîya xwe berîya salan kirê kirîye
 Bi mezintîya heskirina te koz kirîye
 Saļ jî derbaz bin agir natemire
 Çipila ku te bi heskirinê av daye gir û jîndar dibe
 Evîna yekemîn her dijî, nemire
 Kî dikare li ber textê teyê cîh girtî bibore
 Zexmîya herî mezin jî nikare lingan bilerizîne
 Seba mêvantî û derbazbûyînê jî be
 Kîjan bê bav dikare xwe re rê bibîne
 Derîyê qesrê koz kirîye, venabe
 Wer jî dimîne
 Kes nikare belavoka hundir de dardakirî, bixwîne
 Nayê dîtin, veşartî û bi mor e
 Çima tiştên ku te re yek jîyam, min re hevaltîyê nekin?
 Ew ku biryarên xwe bidin
 Bixwazin xwe ji min dûr kin, ez amade nînim
 Bi xwestina xwe wan terk nakim
 Dixwazim heta mirinê ev min hemêz kin
 Wan li canê xwe bipêçim
 Bila bîranin dilê cemidî germ kin

Cazûtiya Wer Hezar Carî Qebûl e

Sedsala pazdemîn heta sedsala heftemîn
Sedsalên tarîyê bûn
Rêveber û mezinên demê
Hezeran kes bi wî navî sucdar kiribûn
Wan kesan nav pêtên agir de can dabûn
Hûn ku dibêjin li kû?
Gor hinan li dergûşa şarezayîyê
Qirkirinek mezin bû di nav ewropîyan
Hin kes bûbûn neçîrvanên cazûyan
Tarîya şevê de diketin rêçan
Didan du wan
Sucên wan kesan çi bû?
Gor rastî nedîtîyan, raketîyan hişyar bûn
Rêveberan digotin wan û xêrnexwazan peymankirin
Her şevê li havlêka xwe yê dar siwar dibin
Nav tarîyê de xwe hildikişînin, wenda dibin
Ji ramanên wan kesên hişyar ditirsîyan
Bo ji holê rakirina wan
Ji yê dora xwe dîtîyan dipirsîyan
Gor xwestinên xwe
Ew kes bi tiştên bê binyat sucdar kirin
Rastîya gotinan tunebû
Loma turik û kuzê derewan vedikirin
Nezanan jî li rêveberan bawer dikirin
Xwedî berjewendîyan bi neyartîya bîaqilan
Û hişyaran bûhtan amade kirin
Govan jî peyda kirin
Gorîyên zilmê bin dara zilmê de bang dikirin
Ber jana bedenên xwe mirin qebûl dikirin

Her ku dar, kayîş û hesin li bedenên wan diketin
 Birînên dev qelîşî vedikirin
 Gorî dikirin bûhtanîyên hevûdu
 Bi xwe xirab bûn
 Navê gorîyan di devên xwe de dicûyan
 Bi xwe hevok digotin
 Ê bi yên bin darê zorê de, didan qebûl kirin
 Navên ku dihatin gotin yên kê bûn?
 Ew kesên ku bi ramanên xwe hember şaxan bûn
 Çima ew kes dahatin kuştin?
 Dem hati bû guhertin
 Textê feodalan dihejîya
 Toximê berpîrsîyarvanên netewî hatibû ajotin
 Dem dema gihîştina ramanan bû
 Rêveberên dêran ketibûn tîrsa wendakirina endaman
 Li çareserîyan digerîyan
 Digotin ku ; “ bawerîya gel bilerize
 Ew ê kanîya jîyana me xirab bibe”
 Keşîş bi hêrsê rabûn
 Dema çareserî dîtin pir şabûn
 Yên xwedî dîtinên cuda gorî bûn
 Hişyar nezanan re kirin nîşan
 Yên baqil hember ve lîstikê pir giran diêşîyan
 Civatê de têkilhêvîyê ji zû ve destpêkiri bû
 Dem dihate guhertin
 Tazîmayîn, xelayî her diçû zêde û belav dibûn
 Loma serhildan her tim çêdibûn
 Xwe nîşandvan bi qîr û hêrs dimeşîyan
 Hember terbûna rêveberan birçîbûna xwe dianîn ziman
 Tîrs ketibû dilê civata rûhanîyan
 Têkilhêvi û birçîbûnê

Serê xwe li ber wan ditewandin
 Bi minetî, bi hurmet rê vedikirin
 Bo aramîya wan şer dikirin
 Xwedîyên qesran digotin
     “ji şerê cazûyan hunê me biparêzin
 Qey cazû bi kuştinê xilasnabin?
 Her diçin zêde dibin
 Dermanên ku civakê xirab dikin bi destên wan peyda dibin?
 Gelek spas, me neyar naskirin
 Xeletî rast kirin”
 Rewşek ewqas xirab bû ku
 Merî har û dîn bûbûn
 Hedî hedî hînê bîna goştê şewitîbûn
 Xof ketibû dilan
 Jin û mêran hevûdu suçdar dikirin
 Nezanan bo şewitandina rêzanan dar dikişandin
 Temaşevanên mirinê hev re cîh vedikirin
 Qîrînîya gorîyan digihêşt ezman
 Ew hêdî hêdî bi pêtên agir bê deng diman
 Cinawirên herî mezin kesên nezanan
 Yên bi aqil û lîstik, wan dixebtînin, dixapînin
 Nav mêydanên herî de dilîzînin
 Cîranan ji hevûdu guman dikirin
 Dêr û şahan yekbûna birçî û belêngazan rakirin
 Ewrên tirsê nav gel de belavkirin
 Serketîbûn
 Nezan bi dêr û şahan re bi dil hatin girêdan
 Hevsarê giredanê kirin stûyên wan
 Sed sal bi wê rewşa xirabe ve borî
 Danîbûn cem hev hezaran mirî
 Devletên netew ava bûn

Karxane û şixul peyda bûn
 Sal borîn
 Paşê mirovan gotin, ku ji qirkirina hezaran
 Rûhanî û şah berpîrsîyar bûn
 Berpîrsîyarên tarîya me kî ne?
 Ez dibêm vê sedsalê jî, me re anî tarî
 Heta naha em mane bêyekbûn û bêronahî
 Loma dagirker nav bajarê Sê'êrtê de navê cazûyan dixwînin
 Belavokan belav dîkin
 Ez serê govendê de me
 Dixwazin min bi ramana min ve bişewitînin
 Le belêngaz, hişyarbûna gel nabînin
 Îro ne dema sedsala pazdemîn e
 Yekî hember dijminên gelan radibin netenê ne
 Serleşker navên bijartî dixwîne
 Cîgirê xwe re dibê
 “Xwesteka min pêk bîne”
 Ya rast navekî li min ve kirine, ku min dikenîne
 Li min xweş tê
 Jinên jêhatî, baqil, kêrî xwe tînin dijmin re dibin nîşan
 Li vî bajarê hêrs, harbûn û neyartîya xwîn xwaran
 Gelek bala min kişand
 Têlêfonan vedîkin
 Dest bi xeberên giran, dijûnan dîkin
 Levzên ku ji devên wan derdikevin
 Siviktîya, neçarbûna wan nîşan didin
 Serleşker hember serketina min pir bi hêrs dikeve
 Nikare kursîya xwe de rûne
 Yekbûna min û gel pir vekirî dibîne
 Welatparêz, hember êrîşên xwîn xwaran min diparêzin
 Ji hêrsê û neçarîyê destên serleşker dilerizin

Belê belê serleşkero tu navê min bikî çî jî
 “Elewîya qilêr, jina xirab, bê namûs, qehpe, qaltax”
 Gel min pir baş nasdike
 Zelalbûna min, paqijbûna min, şerefa min û xwestinên min
 Dizane û fêr dîke
 Ez qehpik bûma, ez ê biketima du mêran
 Çi kara min hebû, li çî digerîyam?
 Çima dimam navênda şer de, li herêma Botan
 Gundî û koçer îro ji cazûtîye bawer nakin
 Tiştên ku di derbarê min de hûn dibêjin
 Wan re wekî kenok in, çîrok in
 Sîxurên we herdem du min de tên
 Didin pey min
 Kurmanc we dibînin û dibên
 “Ew ji te çî dixwazin? Ew kî ne, çî ne?
 Çî mêrên qirase ne?”
 Ez dibêm, serleşker; çavên xwe yê kor veke
 Guhertin û pêşveçûyina gel bibîne
 Hun êrîşê ser kom û kulfetan dîkin
 Nav malan de bi zîvan, bi xirabî behsa min dîkin
 Bi gotinên xwe yên xirab
 Nezanan jî hember xwe radîkin
 Bi hovîtiya xwe nav me de evîndariyê çêdîkin
 Domkin, domkin, dora min firehtir bikin
 Ez difikirim
 Dibêm xweş e, pir xweş e
 Ez armanca xwe de serketî me ku
 Dijmin bûye wekî gurên har
 Êrîşê ser min dîke. nikare hêrsa xwe xefke
 Pêwîst e ez zêdetir jîr bibim
 Rêya xwe de dom bikim

Nezanîyê, xeletîyê nekim
 Bo geştina ronahîya ronahîyê
 Mejîyên kifîk girtî dermankim
 Ez ê dombikim
 Helbestên kêfxweşîyê, ronahîyê binivîsînîm, belavkim
 Nav gelê xwe de me
 Pir dilxweş im
 Pêşveçûyîna, vebûna mirovan
 Hêja bûna wan dibînîm
 Dijminê har;
 Bin tîrsa mirinê de qet namînîm
 Min jîyana xwe bi zanebûn ji gelê xwe re kirîye dîyarî
 Cazûyên îro mîna berîya çarsed salî nîn in
 Ez gorî gelê xwe dibim
 Jîyana zarokekî bi mîlyarên we nadim
 Min xwe bi her tiştê xwe ve gelê xwe re kirîyê xadim
 Hun nikarin bertîl û hefsaran bikin stûyê min û badin
 Wan pirtûkên meri standinê dadin
 Bertîlên xwe yê giranbaha
 Yê bê hest, bê şeref û raman firoşan re bidin
 Min û mirovên hêja rehet bihêlin
 Bo min jîyana rojek azad, bedelî sedsalan e
 Îro cazûyên ku xwe perwerdekirine nav gel de ne
 Neyarên nezantî û zanîne re mamoste ne
 Loma neyar wekî berê sernakevin
 Nav pîsîtiya xwe de mane
 Bi çavên kûştinê sêra min dikin
 Girizên devên wan ser çenikên wan de diherikin
 Yê wekî min rihên xwe teslîm nakin
 Bo jîyanek rojanê hertiştî feda dikin
 Ku pêwîstî hebe bî kefenan, bi xwe didirûn û lixwe dikin

Ez Jina Welatê Janê Me

Welatê min bihuşteke e
Ez jî kurmanc im
Kêfxweşî, rehetî
Ew hest ji min pir dûr in
Ez bi êşan, ez bi janan re zeliqîme
- Tengasîya dil bûye rêhevalê min
Hemêzkerê min e
Belê belê ez û jan em hev re dijîn
Ecêb jîyanên bê êş, bê jan çawa ne?
Ji beredayîtiya mezinên me
Ji me dûr mane
Rûyên xwe vegerandine, qarîne, suketine
Loma rojên welatê me bê tamine
Têkilî bê tîn mane
Gengaz nine
Tu li vê axê nikarî xweşiyê peyda bikî, bibînî
Ku hêstên te xurt bin
Ji tilikê serî bigire
Heta serê neynigê lingan
Heskirina li dil da şun kolayî
Te hêla gel ve dikişîne
Rastîyan pir vekirî, net dibîne
Nav êşê de dimîne
Şîn û şahî tevliheve
Rastîya me ev e
Ku zêde bifikirî, bihêstên evîniyê tijî bî
Mîna darên din, di meha adarê de, ava erdê nakişîne
Hêşîn nabe, gulîyan nade
Havînê bê fêkî, mîna hejikekî dimîne

Erd jî te berdide, naporêze
Kesek, tiştek ji te feyde nabîne
Qîzek, lawek li bin sîya te rûnane
Bê cane, payîzê pelan naweşîne
Ji hêrsê, ji bê hêvîtîyê wekî darê hişk bûye
Nav daristaneke de tenê dimîne
Ber bageran nikare xwe biparêze
Bayê herî sivik te bi rîçîkan ve radike
Dide ber xwe, dûr ve davêje
Ez dijîm
Belê jan li pêşîya min
Li hespekî kihêl siwar bûye
Ew xwelîya ku em li ser hatinê dinê
Evîn lê qedexe ye
Evîndarî û jan hevûdu hemêzdikin
Wekî ax û av in
Hev re ne, hev du bernadin
Em hînbûne vê jîyanê
Jîyana bê jan li me ecêb û bîyanî tê
Dengê ken li tayên hember
Li me pir dûr sekinî ne
Em endamên welatê janê ne
Kal û pîran bi baran deynên xwe me re hiştine
Nifşên sed sala bîstan li ser malê mîrate rûniştine
Heta ku ev deyn teva nebe
Kurmancên xwedî hesyet ji berpirsîyarîyê xilas nabe
Ji xemgirîyê xilasbûn nîne
Em ku kar nekin ew ê ev deyn
Di stûyên zarokên me de ji dê bimîne

Çilûneh Kevok Bûn

Bi xwe bawerî biryar dan, derketin
Bo rizgarî û wekhevîyê gav avêtin
Birîndarî, dîlketin û mirin nedihat ber çavên wan
Wekî hûlîyan li zinaran text vedan
Li neqeban kon danîn
Şev û ro
Berf û baran
Deşt û zozan
Şikeft û newal... digerîyan, dibezîyan
Welat parastin, gel parastin
Hinên wan ji ber encamên şertan nexweş ketibûn
Jar bûbûn, bê qam û bê qudûm bûn
Gelek caran jî pevçûn, lihevexistin çêbûbûn
Nav golên xwînê de mabûn
Hinan çeng, hinan çav dabûn
Hin nav avên çeman de ji xeniqandinê xilasbûbûn
Av û gêya wan re bûbûn derman
Erd û ezman bûbûn cîh
Bi birînên giran
Kûr û kûr dinalîyan
Digotin hey hevalno
Hey hevalno
Hey Kurdistan bûka delal
Şîrê singê te me re dibe derman
Dixwestin birînên wan xweşbin
Bigêhêjin refên teyrên azad
Xweşan nexweş birin nexweşxana Hewlêr
Birînên wan derman kirin
Kevokan di nav cîyan de roj dihêjmartin
Hinan digotin du mehê din
Hinan digotin sê mehê din

Birînên me xweş dibin
 Hestîyên firî û goştê qelişîdikelin, hevûdu digirin
 Erê, erê
 Rêçên ku tank û topan vedane bedenên me de dimînin
 Me re dibin bîranîn
 Dilxwazan ew paqijdikirin, derman dikirin
 Şunên xweş mayîde pêdigirtin
 Ew li ser pîyan radikirin
 Alîkaran digotin; “ hevalno gotina tixtoran bikin
 Xewn û xwestinên me yek in
 Bi kêfxweşîyê birînan derman bikin
 Lezkin, rojek pêştir çermên dirî sax kin
 Xwezî nav me de rabûna neyartî
 Kurdan bikanîna sêra hevûdu bikirina bi çavên biratî
 Xilasbûna firotina ramanan
 Destên hevûdu bigirtina
 Li hemû eşîran xweng û biran”
 Kevok kûr, kûr dinalîyan
 Bi dengê nalînê re, yek xew de diçûn
 Îcrana birînan agir bilind dikirin
 Di xwûdanê de diman, xeyal didîtin
 Gazî şervanan dikirin
 “ Hindik ma
 Em yê çîyan in
 Birînên me ji xweşbûnê re amade ne
 Hun û çîya xewnên me dixemilînin
 Em giredidin rext û şûtikan
 Em ê vegerin çîyan
 Me bêrîya we kirîye
 Herekol, Faraşîn û Avaşîn
 Berf jî helîya, nêrgiz û lîlozan serî hil da
 Naha bilindayî hêşin bûne
 Dem dema qebûl kirina mêvanan e”

Roj borîn
 Hat gulana nod û şeşan
 Jîyan şîn dibû li nav kurdistan
 Soryaz bilind dibûn li bestan
 Di nexweşxanê de
 Nav germa Hewlerê de roj nediborîyan
 Sa'et dibûn sal
 Min digot hin tengasî li holê radibin îsal
 Birîndarbûn nav cîyan de mabûn
 Hêvîya nûçeyan diman
 Roj bo wan dirêj û giran dibûn
 Wan dixwestin kevok bûna li serê Avaşînê
 Bajar hemû hev re dihatin dîtinê
 Di xewnên xwe de digerîyan li Qoçgirî, Dêrsim û Bagokê
 Gor wan nebû
 Nexwaşxana ava kiribûn li deşteke
 Digotin pêwîst e birînên me zû baş bin
 Em bikevin nav komên aşîyê, xebatê
 Xwestina wanê herî mezin ev bû
 Hev negirtina kurmancan kemasîyek mezinbû
 Kevneperest û welatfiroşan xwe nas nedikirin
 Derketibûn ser tankên tirkan
 Hêla kevokan ve bêrik davêtin
 Bûbûn sekvanên tirkên serî xwar malbat belav dikirin
 Şoreşgerên kurdistanî li zinaran xew dikirin
 Digotin; " Hey... pêşmergeno
 Mebin neçîrvanê xweng û biran
 Qey hun nizanin dîroka guran?
 Turek; tenê parsek, dizî, kuştin û şewitandinê dizanin
 Pirtûkên dîroka me vekîn
 Hunê rastîyê bibînin, bizanin"
 Cîh de, nexweşxanê de sekinandin, bo wan pir zor bû
 Bihar nediborî, dîsa jî pir germ bû

Xwêdana wan bi paçan ziwa dikirin
 Nivînan davêtin ber tavê
 Mabûn hesreta berf û avê
 Hey gulan
 Meha dilxweşiyê û evînê
 Bi tank û topan ketin hewlêrê
 Bo me dîsa rojek dîrokî ye
 Nezan bûn rêçwan û neçîrvan
 Dagirker û dest û piyên wan
 Berê xwe dan nav kolanan
 Xwe firoşan nedigotin yê nexweşxanê kî ne?
 Çima, bo kîjan armancê birîndar bûne?
 Em başûrî ne ew bakûrî
 Dema kurmancan re şêx û axa bibin serok
 Herdem kurdistanê bombe dikin firfirok
 Heta hemû çin nebin yek
 Li wî welatî çênabî tiştek
 Yekî nizane rexne û xwerexne çî ye
 Wan re welatparêzî û hevalbendî tune
 Aqilmendên dagirkeran zêde ne
 Mejîyê xadim û xulaman jî jeng giredane
 Bo ku kurmanc kurmancan bifikirin
 Dermanên taybetî pêwîstîna e
 Pêwîstîya gel ew ê kevok pek bînin
 Lê her çar alî ve dijmin bûne yek nahêlin
 Birîndar hevceyî germîya netewa xwe ne
 Xwîñ xwar û neçîrvan nav kolanan de ne
 Nexweşxanê de bêna berik û dermanan tevlihev bû
 Pêlê xwîna birîndaran kirin kêfxweş bûn
 Pêşmergeno hun ji hevûdu çî dixwazin?
 Dereng nemînin
 Ji gel lêborînê bixwazin
 Bêjnên kevokan kinin

Emrê wan piçûk in
 Ew bi wan salên xwe daxwazîya tiştên mezin dikin
 Birînên wan giran bûn
 Nedikanîyan xwe biparêzin
 Nedikanîyan derkevin kolanan
 Pêşîya caşan bidin hêla makaran
 Kurmancino neyarên xwe rind naskin
 Kincên kevokan li ser wan qelişandin
 Dixwestin wan tazîkin, bedenên bê hal paskin
 Gulîyên porên wan girtin
 Ew li erdê xişkirin
 Kevir û daran piştên wan qelişandin
 Bi kerîbûn û belavbûna bedenên wan
 Dilê neyaran sar nebûn
 Wan bo kuştina welatparêzan jî emîr dabûn
 Li ser kursîyên xwe giran, giran rabûn
 Şaneşînan de, li rijandina xwînê temaşekar bûn
 Lîstika ji bo temaşeyê gelek giranbaha bû
 Yên ku dihatin kuştinê xwedî can bûn
 Kevokan qîr dikirin
 “Qîzino rabin ser xwe
 Ne roja şîn û girîyê ye
 Gor kesên bê fêhm tazîkirina bedenên me mêranî ye
 Bo caşan pir pêwîst e navên eşîrên wan
 Bo me jî, ya hemû hev re xilas bûn ya jî neman
 Dibêjin başûr yê me ye
 Bakûrîno berdî jê derkevin
 Me re ne pêwîst e azadî û raman
 Bi wan serokatîyan welat vala bû, yê ku kanîn revîyan
 Ber zilma wan barkirin, dev ji welat berdî
 Derketin rê çûn, xwestin li cîyên din konên xwe deynin
 Niştecih bin
 Yê ku kanîn li wan deran bûn mêvan

Hin nîvê rîyan de, nav tiranpêl û kelekan de xeniqîyan
Zarokno...me hesreta tiştên ku dikişand
Wekhêvî, biratî, ji hev heskirin bûn
Me nedî, em nejîyan
Armanc ew bû, hun bijîn
Me yê xwestinên xwe ji we re bikirina dîyarî
Bi destê neyaran tê xemgirî
Neyartî bê minetî ye
Dayîkno li çokên xwe nexin
Reşan li xwe nekin
Bibin navçiyê gel
Caşîtiyê ji holê rakin
Nav me de alên aştîyê belavkin
Em birîndarbûn li bajarê hewlêr
Bo jîyan û xilasbûna me firsend nema
Gulîyê porên me li destên xwe pêçan
Mejîyên me belav kirin du tankan de
Gor edetên me digotin
“Jin çi ne? Darên şikestîne
Yê şer bikin mêr in”
Baş lê binêrin
Îro neçîrvaniya dagirkeran dikin
Bi komikî, giştîner in
Wekî congan erdê bên dikin, dizirin
Dolarên hêşîn dicûn, dihêrin
Hatine xesandin
Xwe wekî cengaweran dihesibînin
Em dibêjin bo serketinê bo xilasbûnê
Civan bi hev re rabin
Tenê bi destekî çênabî xwarin
Mejîyên zeng girtî helbestên me fêm nakin
Bo teslîmbûna me dengên xwe bilindikin
Bi hacetên teknîkî bang dikin

Welat seran ser yê me ye
 Xwe firoşan re şun nemaye
 Qîzino, xwestina me ji we ew e;
 Dadgeha gel ava bikin
 Şuna me de jîpirsan amadekin
 Bila nezan hişyarbin
 Ji yên dora xwe şerm kin
 Dagirker û kedxwar ronahîyê naxwezin
 Gel hedî hedî amade dibî
 Ji gel alîkarîyê bixwazin
 Nav zilm û zorê de zaroken me ranebin
 Bi dermanên kuştinê rojên wan xirab nebin
 Neşewitin, sêwî nemînin
 Bila bikanin serên xwe bidin ser singên dê û bavan
 Hesreta germîyê û heskirinê nekişînin
 Xewnên xweş ji wan re pêk bînin
 Binyata hev girtin, rêz, ji hevheskirina wan çêkin
 Durûtîyê ji holê rakin
 Navên xirab nav gel de bi belavokan belavkin
 Dîrokê binivîsînin
 Wêneyê zilm û zordaran çêkin
 Yên ku dijmin re bibêjin; “ser serê min”
 Ne merî ne, ne jî egî î
 Cara yekemîn e
 Hemû heremên welat de
 Gel bi hev re helbestên azadbûyîne dixwînin
 Hin armancan de em gêştin nivî
 Beş e, bi listikên dijmin dilên hevûdu neyşînin
 Armancên me bînin cîh
 Paşê werin ser goristanên me
 Bi dilên rehet govendan bikişînin
 Qîzên me yên kew; ereb, faris û tirkan re kirin xedim
 Hin endamên eşîran dibên hun qîz î, şun ve vegerin

Welat yek e, em sînoran qebûl nakin
 Îro bo hev mezinkirinê, hev bilindkirinê bang dikin
 Rokî qîzan rext dan ser singên xwe
 Caşan zanîn wî welatî de mêranîya beredayî nema
 Partav avêtin, camêrtîya sexte wê demê neborî
 Devra simêlên badayî çû.....paşve ma
 Serokên eşîran bi têr xwarinin
 Li dor û yarên xwe dewlemendîyê dibarînin
 Bi hezaran jin serî reş in
 Ew bi sêwîyên xwe ve malan de tenê mane
 Embar bê ard, sêl bê agir, teşt bê nan e
 Qetîne kolanan pars dikin
 Yên ser kursîyan dolarên hêşîn li hev paydikin
 Ne dermane, ne xwarin e
 Belêngaz bin destên beg û axan de mane
 Bo xilasbûnê kal, bav, bira, lav û mêrên xwe dane
 Nav kincên reş de, bi hezaran jinebîne
 Heta ku başûrî bakûrî
 Rojhelatî rojavayî
 Gundî û bajarî
 Karmend û karker
 Xwendewanî û nexwendewanî hevûdu heskin
 Bixebitin, domkin”
 Filan digotin; “ aqilê kurdan, yê ku paşê tê
 Li me bûna
 Em ê ji qirkirinê xelasbûna”
 Heta îro jî gêjbûna me domdike
 Rewşa kurmancan min dîn dike
 Neyar rûniştîye bi kêfxweşî sêr dike
 Birîna dile min hardike
 Bêxemîya mirovên min?
 Min ji jîyanê sardike
 Kurmancên ku bêjin em birakujîyê, xwekujîyê qebûl nakin

Ber çavên xwe re paçên korbûnê
 Guçikên xwe re kerbûnê, amade dikin
 Xewa mirinê de ne
 Xwe berpîrsîyar nabînin
 Loma ji pîrsgîrêkên netewî dûr dimînin
 Yên ku li hewlêr hatibûn kuştin
 Nav wan de xezalek hebû
 Min ew nav kincên leşkerî de dibû
 Hêlîn qîza dewlemendekî, ji herema serhedê bû
 Bi rabûn û rûniştina wê, giranîya xwe zelal dibû
 Havîna nodûsêyan bû
 Bin sîya dara mazîyê
 Dirêj, dirêj me hev re deng kir
 Ber herxê de yek diboriya
 Bi dengê şîrîn li wê hêle ve bang kir
 Got; “ ewa dimeşe jinbira min e
 Lê li vir, nav artêşê de em rêheval in
 Artêşê têkilîyên kom û kulfet ji holê rakir
 Bi rastî bûk bûn û zeîtî hat guherandin
 Çand û têkilîyên nû ve civat amade kir”
 Ew hêlîna bazîdê bû
 Nav wê jîyanê de direjîya porê wê bala min kişandibû
 Gulîyên reş û du kezî berdabû navê
 Bi çeka piştê diçû daran û avê
 Hêliz qeft dikir, dida ber qefsîngê
 Her sibe radibû pêşîya berbangê
 Teniştî wê de dimeşîya berçem bi boxçê kerengê
 Min re behsa jîyana xwe yê berê kir
 Bûk, bira û du xweng ji hev re rabûbûn
 Ji merî û mezinên xwe xatir nexwestibûn
 Ji dê û bavê veşartî ji malê veqetîyabûn
 Bi xwestin tevî refên artêşê bûbûn
 Bavê wê li herema wan bi dewlemendîya xwe nav dabû

Dema ku xebera çûyîna bûk û keça xwe girtibû
 Di cîh de bê deng mabû
 Qey şape di ser de hatibû
 Hevoka wî ya herî pêşin ew bû
 “Qey zarokên min wekî yên xelkê bê nan û bê av bûn?
 Poşeyên deştan bûn?
 Çawan ew mal û milk berda bûn
 Berê xwe li çîyan bûn?
 Ew ê dewlemendîya min kî bixwe?
 Celebê ber derfîyê min sed zikî têrdike
 Ez fêhm nakim
 Ew çi xwestine, çi tesîr kirine
 Yên ku şervanan dibîne, her tiştî berdide û tere
 Ew edet û tore nû derketin
 Îro topên pir giran li min ketin
 Îşev ronahîyên odeyan vêneketin
 Nabî, nabî wer nabî
 Çito mala min bê bûk û qîz bimîne
 Xelk bi fitikê digere wê rehetîyê nabîne
 Hêlîna min ser doşeg û xalîyan rehet nekir
 Koça xwe bi dizî, bêxeber barkir
 Ber bayê bakûr, xwe re bi sedan heval peyda kir
 Mala min zindîtîya xwe wenda kir
 Wê sibê ve hewayê mirinê singê me tije kir
 Jinê, mal xirabê, mala min hedimî
 Ezo mal wêrano, hedurîya min nayê
 Bermalê, kezîyan kurkê
 Xeberên mirinê re xwe amadeke
 Yên xelkê yek, didu terin
 Mala min tal bûye, bê deng e
 Îşev ne bûke, ne lawe, ne qîze
 Ciwata malê belav bûye
 Axayê te bê kom û kulfete

Ocaxê min xew de çû, xebera kesî tune
 Şerme, şerme!.. nikarim deng bikim
 Ez ê herim cem kê, li ku gilî kim
 Ez ê bi çi sebra xwe bînim
 Çawa sebir bikim?
 Yên ku ew agir neketine malê wan
 Halê min fêm nakin
 Mêr im şerm e, nikam bigirîm, dengê xwe bilind kim
 Dilopên xwînê di hundir de berdidim
 Dilê agir pêketî av didim, sar dikim
 Ew ê ji vir şun ve, şuna hêlîna min kî nav malê de xwe bake
 Bavê kezebê şevitî ji niha va bêrîya bejn zirava xwe dike
 Kêrê li min bidin, xwîna min nayê
 Îro pêş ve ez ê seba kê karbikim, çibikim malê dinyayê
 Kewgozela min çû, hêvîya min wendabû
 Bawêr nakim, venagere, nayê”
 Dewlemendîya bavê nedihat ber çavên wê
 Ji Bazîdê kete rê
 Çîya, çîya welat tev de
 Ku ji çeman derbas dibû
 Bi barê piştê gav davêtin giran, giran
 Bo xelaskirina yên din dest davêt turan
 Hevalên xwe yên hurik teslîmê zexmîya avê nedikirin
 Seba parastinê xeniqandinê digirt ber çavan
 Wan dest û şutikên hevûdu bernedidan
 Herêm, herêm gerîya, welat naskir
 Li kampa penaberan mamostatî kir
 Derbazi hewlêr bû
 Zû ve bajar nedîtibûn loma şadibû
 Xebatkarbû, nediskinîya
 Dima nav xûdanê de, tal nedibû
 Herdem gor xwe kar pêyda dikir, ji şixul têr nedibû
 Dest xwe de bû

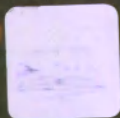
Rihê şêran wê re bû
 Li dê û bavê wê re dîyarî mabû
 Li bajarê hewlêrê berpîrsîyara xebata jinan bû
 Nav civatek kevneperest de kar bi rehetî pêşve nedîçû
 Fedekarî û bedel pêwîst bû
 Loma berîya bajarîyan ji xewê radibû
 Dest bi karê dikir
 Tespîtên xwe bi rîya pênivîsê
 Ji rûpelên spî dajotin
 Dîtin û xwestinên xwe yek û yek rêz û siwar dikirin
 Gor pêwîstîya rojê belavok didan belav kirin
 Wê bi berpîrsîyarîyek giran gav davetin
 Kujvanan bo êrîşê roj dihêjmartin
 Rojek meha gulanê, hatî kuştinê
 Meyîtê wê ma nav tilîyên xwînxwaran de
 Dema min navê wê rojnamê de xwand
 Nû ve çavên xwe li pişt çîya û kampa zelê gerand
 Bîranînan serê min êşand
 Nan gevrîya min de neçû
 Baskê minê rastê ji aczê, kederê niv pûçbû
 Kit, kita dilê min rabû
 Bîranînen havîna nodûsêyan
 Li ber çavên min wendanedibûn
 Heyfa wan ciwanan, bi destên hinan bûn xwelî
 Pêwîst e wesyetnama wan were şunê
 Ger ew bûyêr, ew encam bê bersîv bimîn
 Çavên wan jinxas û mêrxasan vekirî dimîne
 Wê demê biryarwanê kuştinê bi kêfxweşîyê
 Bin darê çinarê de xwe dihêjîne, cigara xwe dikişîne
 Bi çavên sor bûyî, defteran vedikişîne
 Bo hin kuştinên din kaxizan dinivîsîne
 Xwe wekî mêrxasekî dibîne
 Mîrê bêkesan û xwedîyê dinê dihesibîne

Awaza Serpêhatîyan I

Evin Çiçek

ISBN 975824593-7

9 789758 245932